

En sammanställning av Ola Lönnqvist Ur Söderköpings historia:

De inom parentes angivna siffrorna (ex 223) avser sidohänvisningar till Björn Helmfrid: Söderköpings historia tiden 1568-1690.

Med beteckningen (SRG 1965) avses S:t Ragnhilds Gilles årsbok angivet år och då i första hand Björn Helmfrids artiklar ”Små små stycken ur Söderköpings historia”. Några få fakta av Arthur Adell, K Torenfält och andra författare.

Ur (Ola Lönnqvist)s egna forskningar är uppgifter om skolan hämtade. Källorna ger ibland olika datum och årtal för de angivna personerna. Här har exempel medtagits.

Med (Guide) avses information ur Ola Lönnqvist: Söderköpings stad, historisk översikt, som är en guidehandledning sammanställd ur flera olika källor.

Ulander syftar på hans bok om stadens båda kyrkor.

Uppgifter där årtalet skrivs med stor fet stil är hämtade ur Internet.

RÖD text avser personer i familjen WIGERT – PALIN

BLÅ text avser personer som finns med i spelet kring Henrik Tunnbindaren

1600	Hålles den första doktorspromotionen vid Uppsala universitet. Promotor är dåvarande professorn sedermera ärkebiskopen Laurentius Paulinus Gothus Sudercopensis. Bland de 15 som promoverades fanns troligen bara en östgöte nämligen den sedan ett år tillbaka utnämnde rektorn vid Söderköpings skola Nicolaus Magni Palumbus Rappstadius (född 1568, död 1650) (Ola Lönnqvist)
1600 ca	Ett 20-tal skeppare nämnes i Söderköping. De var även handelsmän och ofta delägare i fartygen. (223)
1600	Borgmästare Evert Holm anklagade sin måg Jacob Rasmusson för att under rusets inflytande bl a sagt till sin svärmor ”Kommer du nu din gamla djävul”. I rådhusrätten lovade han att aldrig göra så mer. (SRG 1993) (SRG 1989)
1600	Löneavtal skrevs med stadsskrivare Hans Persson. (SRG 1989)
1600	Jacob tunnbindarens son hade sprungit med bar värja i staden, vilket var förbjudet. (SRG 1989)
1600 ca	Lars Johannis Trelogius nämnes som borgmästare (Enl faderns levnadsbeskrivning) (Guide)
1602	En smittosam sjukdom sprides (Guide)

- 1602 Canutus Erics slutar som kyrkoherde i Drothem vilket han varit sedan 1593 (Guide)
- 1603 Nicolaus Magnis Palumbis Rappstadius slutar som rektor vilket han varit sedan 1599 (Ola Lönnqvist)
- 1603 Till minne av Hyber Arenson, kannagjutare, skänkes en ljuskrona till kyrkan (Ulander)
- 1603-1619 Johannes Höök är kyrkoherde i Drothem (Guide)
- 1603 Laurentius Laurentii Laurin Sr var rektor till 1609 (Ola Lönnqvist)
- 1603 Trumpetaren Oluf Larssons gravsten i kyrkan anger att han avled detta år (Guide)
- 1604 Nicolaus Svenonis Langelius nämnes som collega till 1614 (Född 1571, död 1646) (Ola Lönnqvist)
- 1605 Andelen invandrare i Söderköping beräknas till ca 10% tyskar av hushållen. (139), dessutom förekommer någon finne, vallon, ryss och skotte. Detta sjunker totalt under 1600-talet, men samtidigt tillkommer ett par holländare. Flera av dem var handelsmän, fick förtroendeuppdrag mm.
- 1605-1609 Lars Laurin var conrektor vid skolan. (257)
- 1606 Kurt Ståle slutar som borgmästare vilket han varit sedan 1588 (Guide)
- 1606 Anges en Didrik som guldsmed i Söderköping (Guide)
- 1607 Eskil Larsson slutar som borgmästare vilket han varit sedan 1599 (Guide)
- 1608 Börje Persson dömdes för mö-kränkning vid flera tillfällen med samma flicka (SRG 1993)
- 1608-1609 Jöns Gustafsson borgmästare (Guide)
- 1608 Magnus Michaelis Tåbyensis blev collega i skolan (till 1618, död 1627). Laurentius Erics nämnes som collega 1608 (Ola Lönnqvist)
- 1609 Beslutade man om en särskild skatt för att kunna dika ut Igelkärret. (191)
- 1609 Som redare, delägare i ett fartyg, anges borgmästare Evert Holm, Henrik von Novenberg, Kort Ståle, Eskil Larsson, Jöns Gustafsson, Hans Persson guldsmed, Jöran Krämer, Boie Classon. (223) Evert Holm var delägare i flera fartyg.
- 1609 Dödsåret enligt gravsten för kyrkvärden Dirich Schröder van Esssen (Guide)
- 1609-1619 Hans Persson borgmästare (Guide)

- 1609 Handelsmannen Jacob Rodhe berövade med hugg och slag tjära från skepparen Waste Persson, vilka båda rest tillsammans till Norrland för inköp. Bråket skedde i Ångermanland men kom upp vid rätten i Söderköping. Jacob dämades till böter, men han hade inga pengar varför Abraham bokbindare och Mårten kanngjutare blev hans borgenärer. (SRG 1992)
- 1609 Reglerna och straffet vid förköp skärptes. Förköp innebar att man idkade handel innan varorna kom till torget i staden, eller köping, vilket var förbjudet. (SRG 1992)
- 1609 Melchior Wahle skänkte en ljuskrona till Söderköpings kyrka med anledning av hans hustrus, Brita Pedersdotters, död (SRG 1989)
- 1609 Daniel Laurentii Sudercopensis var rektor till 1628 (Ola Lönnqvist)
- 1609 Inköptes, ett numera försvunnet, timglas till predikstolen (Ulander)
- 1610 Djäknen Olof hade levt samman med sin trolovade Dori Bertilsdotter i ett år men nu kärat ner sig i Claus Prytz dotter. Rådet noterade dock att trolovningen gällde och att äktenskap skulle ingås. (SRG 1992)
- 1610-1611 Jöns Gustafsson åter borgmästare (Guide)
- 1610 Magnus Folkeri Uhr blev collega (till 1622, född 1582, död 1632) (Ola Lönnqvist)
- 1610 Vid Vintervadet, Linköpings vägens korsning med Norrköpingsvägens korsning, kolliderade två slädar. På en av slädarna låg ett spjut som vid kollisionen rände rakt in i låret på passageraren, vilken förblödde. Den som var vårdslös i sin framfart, en hovman/ryttare, tycks ha lämnat platsen då han efterlystes men aldrig påträffades. (SRG 1992)
- 1610 Rådet fick reda ut ett bråk mellan två ryttare, Måns Nilsson och Jöns Persson och bonden Anders Larsson. De två ryttarna hade tvingat bonden bjuda dem på ö. De hade redan börjat drickandet hos Måns Järpe och där hade de narrat en man Hans varvid Anders Larsson ingrep. Även en djäkne Måns blev inblandad i bråket. Ryttarna överlämnades till bestraffning militärt (SRG 1993)
- 1610 Skepparen Hans Tinkerman lade till i Husbyvik i Mogata och såldes salt till bönderna. Saltet byttes mot spannmål. Vid rådhusrätten dömdes skepparen till böter för olaga landsköp. (SRG 1993) (SRG 1989)
- 1610 Hertig Johan, tvärtemot principerna, anger att handelsmannen Boie Classon och guldsmeden Hans Persson skall bli valda till borgmästare i Söderköping. Kronofogden på Stegeborg Bengt Larsson Dufva fick i uppdrag att informera om det. Stadens borgare bl a äldste borgmästaren Evert Holm protesterade. Kronofogden menade att det inte var bra att man

- fick nya oprövade utan föreslog val av Hans Persson och mera erfarne Jöns Gustafsson. (SRG 1992) (SRG 1989)
- 1610 Kyrkoherde Knut i Hägersta sålde sin hospitalstomt till knekthövitsmannen Olof Persson (SRG 1989)
- 1611** Gustav II Adolf blir kung i ett läge där Sverige är i krig med Danmark, Polen och Ryssland.
- 1611 En ny skolordning innebär att även en collega finns vid skolan. (257)
- 1612 Danskar härjar i staden
- 1612 Svår eldsvåda i Söderköping varefter det statliga proviantmagasinet skulle avvecklas och enbart det i Norrköping skulle finnas kvar (SRG 1971)
- 1612 Den lübske skepparen Hans Graff förde åt handelsmannen Björn Björnsson in två packar kläde utan att ta dem via tullen. Björnsson skulle på så sätt kunna minska sitt företags tillgångar och få lägre skatt. (SRG 1992) (I SRG 1989 uppges det att detta ägde rum 1619)
- 1612 – 1618 Myntverket i Söderköping (SRG 1993) med David Koll som myntmästare. En av lärlingarna var Anders Eriksson från staden. Den senare flyttade till Stockholm 1618 och stal med sig dit ett par stampar vilka han 1624 använde för hemlig myntslagning. Han dömdes till galge och gren, men om straffet verkställdes eller ej är ej känt. (SRG 1989)
- 1613 Vaste Persson borgmästare (Guide)
- 1613** Fred sluts i Knäred med Danmark. Sverige blir tvunget att betala en lösen på en miljon riksdaler för att få tillbaka Älvsborgs fästning. Som en följd av detta blir det en akut brist på silver.
- 1613 Klas anges som guldsmed i staden (Guide)
- 1613-1631 Richart anges som guldsmed i staden (Guide)
- 1613-1635 Pål anges som guldsmed i staden (Guide)
- 1614/15 - 1618 Myntverket i Söderköping (24-25) med David Koll som myntmästare
- 1615 Sven Persson var rådman i Söderköping och även lagläsare vid Skönberga. (40)
- 1615 Tullräkenskaperna för åren 1572 – 1615 finns bevarade och visar på en omfattande handel runt hela Östersjön men också utanför Östersjön. (216) De tyska hamnarna dominerade.
- 1617 som Myntardrängen Sven Larsson dräps av stampgravören Hans Weiler Övriga kända anställda var: Zackarias Hassler, Henrik Funke,

Hans Nenne, de förra från Köpenhamn, den senare från Hamburgtrakten. (26) (SRG 1964)

- 1617** Fred med Ryssland i Stolbova. Sverige erövrar Ingermanland och Kexholms län.
- 1618 Två utlänningar i staden bar värja, vilket var förbjudet för utlänningar. Håkan båtsman rövade värjan från en av dem. Såväl Håkan som utlänningar bötfälldes, Håkan mest. (SRG 1993)
- 1618 Evert Holm slutar som borgmästare vilket han varit sedan 1580 (Guide)
- 1618 Jöns Monick bestals på stor del av sitt sparkapital i form av skedar och pengar. Tjuven Anders Knutsson var meriterad till avrättning. Men då tjovens far som var god vän med Jöns betalade skadestånd slapp tjuven undan med sex års stadsförvisning. (SRG 1992)
- 1618 Ett epitafium i kyrkan över myntmästaren David Kholm och hans unga dotter avliden året före fadern (Ulander)
- 1619 Gevinni skomakare åtalades för enkelt hor som han som gift begått med en kvinna. Kvinnan lämnade honom och gifte sig med herr Mats, en gammal präst man bosatt i hospitalet. Straffet blev mycket höga böter, en större del efterskänktes på grund av skomakarens fattigdom. Återstoden betalades genom piskning av bödeln. (SRG 1993) (SRG 1989)
- 1619 Fallentin sadelmakare ålägges ersätta en ihjälriden lånad häst med en bråkdel av det värde hästägaren uppgivet. (SRG 1989)
- 1619 Beslutades att rensa ån. (SRG 1989)
- 1619 Sista gången en särskild nämnd fungerade som domare i allvarliga brottsmål (165) Den hade valts per tillfälle och bestått av 12 eller 18 ledamöter.
- 1619 Hans Nicolausson dömdes till galge och gren för stöld av två hästar i Söderköping, en i Nyköping och andra stölder. (SRG 1993)
- 1619 Asmus Kockert döms för att hos sig ha härbärgerat folk från det smittade Danzig (SRG 1989)
- 1619 Björn Björnsson åtalas för att ej ha betalat tull för bräder (SRG 1989)
- 1619 Handelsmännen Carl Jonsson och Didrik Boiesson förlikades i rätten efter ett slagsmål dem emellan i Södertälje. (SRG 1989)
- 1619 Kämnären Didrik Boiesson stod åtalad för att ha tagit emot muta i form av ett guldarmband av en dotter till Henrik Koskeld. (SRG 1985)
- 1620 Staten inför en boskapsskatt (193)

- 1620 I Drothems kyrka finns ett epitafium över fru Birgitta Ambrosiidotter, hustru till Mattias Eriksson i Norrköping. (Ulander)
- 1620 Henrik Persson Prytz och Jöns Larsson anges som borgmästare (Guide)
- 1620 Vid allmän rådstuga informerades om att pass behövdes för utlandsresa (SRG 1993) (SRG 1989)
- 1621 Magistraten har fått rätt att ta upp pålpenar av sjöfarande för att med dessa kunna betala åtgärder för att bibehålla segeldjupet i Storån. Pengarna räckte dock in då utrikeshandeln var vikande vilket i sin tur innebar att utrikeshandeln avvek ytterligare. Om de kom så ankrade de utanför Mem för att lossa och lasta. Senare avslöjades att borgmästarna använde en del av pålpenarna till sin lön. (SRG 1993) (SRG 1985)
- 1621 Informerades man om att man ej fick resa till pestsmittade orter (SRG 1985)
- 1621-1629 Andreas Petri är kyrkoherde i Drothem (Guide)
- 1622 Staten inför den sk lilla tullen, dvs skatt på alla ätliga och förslitliga varor som föres till torg och marknadsplats (193)
- 1622 Stadssekreteraren Sven Persson slogs ihjäl av Anders Larsson i Snuggebacken. Dråparen rymde. Änkan gav sig till hovrätten i Stockholm som gav till uppgift åt landshövding Ribbing att söka få fast dråparen. Detta skedde sex år senare och han dömdes till böter. (SRG 1990)
- 1622 Johan Casimir kommer i besittning av Stegeborgs län och slottet
- 1622 En särskild avgift beslutades av riksdagen för allt slakteri, bryggeri och brödbakning. Priser och löner reglerades (179)
- 1622 Per Nilsson vid hospitalet reser till Stockholm för att vädja för sin hustru Agnes Andersdotter som var dödsdömd för dubbelt hor. Båda dömdes dock. (SRG 1985)
- 1622/23 Tullnären Didrik Boiesson i Söderköping tvingar stockholmsköpmannen Anders Haraldsson att betala tull för infört vete. Haraldsson vägrade. Det blev process och tullnären uppläxades då det visade sig att vete var kungligt och därmed tullfritt. (SRG 1993)
- 1623 För att kunna bevara öl och mat under krig på skeppen gick det åt åtskilliga tunnor. En stor beställning gjordes detta år till Söderköping med flera städer (SRG 1985)
- 1624 Pesten härjade och handelsmännen förbjöds att låta skutor och skepp från Rostock, där det fanns pest, att löpa in i staden. Det var dock för sent. I Norrköping avled omkring 3000 personer. (SRG 1993)
- 1624 Borgaren Lasse Månsson fängslades och dömdes till böter för att på torget

- sagt att han vägrat betala skatt och att han sagt det som rotemästare, dvs bli biträda med uppbörder. (SRG 1985)
- 1624 Enligt kungligt brev skall Didrik Boiesson i fem år hålla gästgiveri i staden (SRG 1985)
- 1624/25 Kungen noterar vid ett besök att staden ännu inte byggt staket (gårdsgård el dyl) runt staden vilket beslutats vid riksdagen 1622 för att på så sätt markera tullgränsen. (SRG 1993)
- 1625 Den gamle mannen Mårten Olofsson dömdes för att tvärtemot vad som beslutats ha gjort affärer med de i staden under vintern inkvarterade soldaterna (SRG 1985)
- 1625 En man som varit i tjänst hos handelsmannen Cort Landsberg hade efter den senares begravning grävt upp graven och stulit kläderna från liket. Han dömdes till galge och gren, även av hovrätten (SRG 1985)
- 1625 I ordinarie tullkontrollörens frånvaro hade ersättaren Johan Nilsson lastat ur en skuta på väg till Tyskland för att se om i den fanns oförtullade varor. Det blev slarvig gjort och skutan sprang läck och fick söka hamn i Kråkelund i Småland för reparation. Arbetet tog sex veckor. Vid återkomsten till Söderköping krävde besättningen, bland dem Inge Eriksson, extra lön av skepparen Didrik Boiesson. Detta erhöll de även. (SRG 1990)
- 1625 Staten inför skatt för alla handkvarnar (193)
- 1626 Landbofogden Per Klös för riksrådet Per Gustafsson Baners varumagasin i Söderköping anmälde för rådet en stöld. Järnstången som använts för inbrottet identifierades av Nicolaus segermakare varvid den skyldige kunde kännas igen. Han hade emellertid flytt staden (SRG 1990)
- 1626 Skoleleven Erik Jonsson högg Nils köttmånglares son i huvudet så att man såg hjärnan röra sig. Sonen torde ha överlevt då målet ej åter kom upp i rätten. Erik Jonsson inskrevs vid Uppsala universitet 1625. (SRG 1990)
- 1627 Stöptes en av de båda klockarna i S:t Laurentii klockstapel enl Cedermarck 1691 (SRG 2002). Den mindre från år 1577.
- 1628** Regalskeppet Vasa sjunker på sin jungfrufärd i Stockholm, det bärgas 333 år senare. Sverige skickar hjälp till den belägrade tyska staden Stralsund och blir därmed inblandad i det trettioåriga kriget.
- 1628 Tunnbindarehustrun Beta skickade en piga, Kerstin Månsdotter, till galgbacken på Ramshäll (Ramunderberget) för att där skära tre spånor ur stegen till galgen. Spånorna skulle användas för att mjödet eller ölet skulle bli bättre. Då det uppdagades och ställdes för rådhusrätten visade det sig att hon stulet under flera år. Då stöldsumman var över en marks värde dömdes hon till hängning, men då hon var kvinna brukade det i stället innebära att hon grävdes ned i jorden levande. (SRG 1993)

- 1628 Ett av de lägre befälen i major Watz kompani, Börje Ingolfsson som var gift, hade begått enkelt hor med Marine Hansdotter. Båda dömdes till döden i rådhusrätten men hur utfallet blev i hovrätten vet vi inte. (SRG 1985)
- 1628 Johannes Bock Hircinius var rektor till 1633 (Ola Lönnqvist)
- 1629** Ett sex år långt stillestånd sluts mellan Polen och Sverige. Livland och fyra preussiska hamnstäder befinner sig under svensk kontroll. Stilleståndet förlängs sedan med trettio år på villkor att de preussiska städerna återlämnas till Polen
- 1629 Söderköping tillsammans med flera andra städer skulle sörja för ett ”stadsskepp” med anledning av kriget i Tyskland. Johan Chemnitz från Söderköping fick uppdraget att i Tyskland upphandla ett fartyg. (SRG 1989) Ett av de andra kända stadskeppen var Kalmare-nyckel som fraktade emigranter till Delaware i Amerika. Norrköping, som ensamt svarade för ett fick se sitt fartyg förlorat på Atlanten.
- 1629 Söderköpings stad döms för att man ej till Svea hovrätt levererat sina protokoll (SRG 1985)
- 1629-1652 Drothems församling är annex till S:t Laurentii församling (SRG 1928 K Torenfält)
- 1630-talet Stadens tänkeböcker finns bevarade från ca 1570 till 1630-talet, dvs den allmänna rådstugans protokoll. Därefter ändrar böckerna karaktär och skiljer på olika ärendetyper. (142)
- Allmänna rådstugan samlades vid behov och beslutade om allehanda praktiska ting. Vid valborg förrättades val.
- Ämbetsmännen var:
12 rådmän, från mitten av 1600-talet kallade magistraten, kom att bli en form av rådgivande och beslutade utskott till allmänna rådstugan. Av dessa var 4 borgmästare, varav två var i tjänst och två var ersättare. Man tjänstgjorde i regel ett år och byttes sedan ut.
- Byfogden tog till vara statens, kronans, intressen i staden. Han valdes av borgerskapet. Sedermera blev funktionen mera kommunal. Kronofogden i fögderiet, ett större område än staden – innefattade bl a Norrköping, tog över som statens företrädare. 1624-1652 innehade Nils Jonsson detta ämbete, efter Staffan Svensson.
På 1600-talets mitt får borgmästarna kunglig fullmakt och tar över kronofogdens funktioner. (143-145)
- Stadssekreteraren hette Jon Gisleson och var son till häradskrivaren i Norrköpings fögderi. (168)

- 1630-talet Till föreståndare för det stora hospitalet anställdes Per Persson. Den förre fick helt enkelt avgå. Persson misskötte dock sysslan på allehanda sätt och rymde slutligen, varvid den förre föreståndaren återinsattes. (278) Hospitalet var stadens största hushåll.
Den rymde föreståndaren kom dock tillbaka och sonade sina brott.
- 1630-talet Söderköping får hålla köping, marknad, i Valdemarsvik. Ur detta växer så småningom samhället fram. (SRG 1971)
- 1630 Olof Bengtsson dömdes till döden för varit i slagsmål med Per Jönsson vilken avled 13 veckor efter slagsmålet. Hovrätten gav rådhusrätten bakläxa och ny rättegång hölls. Resultatet blev en ny bakläxa. Hur det gick vem man inte då de nya protokollen saknas. Staden fick emellertid nya borgmästare strax efter. (SRG 1989)
- 1630 Hans Prytz och Carl Jonsson anges som borgmästare (Guide)
- 1631 Byfogden hans skinnare hade inte lyckats driva in skatter bl a av Måns skeppsbyggare. Byfogden skrev då ut ett papper enligt vilket kronans profoss på Johannisborg skulle få äta en måltid hos Måns som på så sätt skulle betala sin skatt. Någon mat fick han dock inte utan i stället skäll. Måns fick för detta böter och därmed ännu större skuld. (SRG 1985)
- 1631 Ryttaren Mats Nilsson från Stora Möre i Kalmar tas fast för tjuvnad tillsammans med två kumpaner. Han hade dessutom lägrat en gift och en ogift kvinna. En av kumpanerna var Nils Björnsson, son till en borgare i Söderköping. Majoriteten av stölderna hade skett på Vikbolandet och skogsbygalgen i Kuddby blev slutstationen för Mats och Nils. (SRG 1990) (SRG 1989)
- 1632 Hemmingius Erics Lotonius blir collega (till 1634, död 1675) (Ola Lönnqvist)
- 1632** Gustav II Adolf stupar i slaget vid Lützen. Hans enda barn Kristina är bara sex år gammal och en förmyndarregering ledd av Axel Oxenstierna styr landet de följande tolv åren.
- 1633 Staden kunde sända till Stockholm 15 båtsmän på stadens bekostnad. (205). Sådana hölls sedan lång tid tillbaka och var när staden var större kring sekelskiftet det dubbla antalet.
- 1633 Andreas Andori Kylander var rektor till 1642 (Ola Lönnqvist)
- 1634 Som ny organist tillträdde Simon Fallentinsson, son till skraddaren Fallentin Höckert och bror till blivande borgmästaren Jöns Fallentinsson. (SRG 1993)
- 1634** Riksdagen antar Sveriges första grundlag, 1634 års regeringsform. Arkitekten bakom regeringsformen är Axel Oxenstierna.
- 1634 Hemmingus Erics anges som hospitalsföreståndare (Guide)

- 1634 Ericus Benedicti Uhrenius Smolandus blev collega i skolan, ev först 1637 (till 1644, död 1654) (Ola Lönnqvist)
- 1634 Carl Jonsson och Pehr Andersson anges som borgmästare (Guide)
- 1635 ca **Föds i Skärkind Brita Iffarsdotter. Dotter till Iffar Börgesson (ca 1587-1663) och hans hustru Karin Nilsson (ca 1606-1672). Brita avlider i Landeryds komministergård den 28/10 1705, då hon bor hos sin dotter Gertrud och dennes make Bengt Berzelius** (Ola Lönnqvist)
- 1635-1637 Erik Jönsson Dahlberg elev i stadens skola. Han bodde hos handelsman Henrik Schröder (221)
- 1635-1671 **Hans Larsson** var guldsmed i Söderköping. Han avled 1677, troligen född 1601. Hans hustru Elin Nielsdotter avled 1696. 1648 tillverkade han en oblatask som fortfarande lär finnas i kyrkan. (SRG 1965) (Guide)
- 1635-1645 Sigfridus Joane Gråberus anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1635 Den gamla vinkannen i kyrkan bröts sönder då den var kantstött och en ny beställdes (SRG 1993)
- 1635 Mantalspenning (personskatt) börjar tas upp i landet. Den avsåg alla personer som var mellan 12 och 60 år, senare 15-60 år. Fattiga, sjuka och ytterligare några undantogs. (123). Utifrån detta kan man beräkna antalet yrkesverksamma hushåll i Söderköpings stad till ca 115 – 150 under 1600 talets mitt. Det totala antalet mantalsskrivna personer beräknas till ca 170 – 300. Antalet invånare uppskattas då till ca 450 – 625, med variation under åren. Under senare delen av 1500-talet uppskattas antalet till något över 1000 personer.
- Antalet hantverkare, verkstäder, var i slutet av 1500-talet störst i Söderköping jfr med övriga Östergötland, men i början av 1600-talet har Norrköping gått förbi. (128)
- 1636** Ett postväsende organiseras i Sverige.
- 1636 Västervik skriver till kungen och anser att handelsrätten i Valdemarsvik borde även tilldelas Västervik och inte enbart Söderköping (108)
- 1636 Caludis Bothvidi slutar som kyrkoherde i Skönberga vilket han varit sedan 1599 (Guide)
- 1637 Prosten Hans Classon (Johan Nicolai) Prytz jordfästes i S:t Laurentii där han varit kyrkoherde sedan 1591. (43) (SRG 2002) (Guide)
- 1637 Rektor Andreas Andori begär vid prästmötet i Linköping att Kuddby skall läggas som lön till skolan i Söderköping (SRG 1997)

- 1637   Hospitalspredikanten Eskil Jonae Gråberg skrev ut en intyg till sin biddare (tiggare) så att den kunde återuppta efter beslut av domkapitlet tiggeriet för hospitalets räkning. (SRG 1990)
- 1638 senast   **Föds Henrik Jacobsson Wigert, senare tunnbindare i Söderköping** (Ola Lönnqvist)
- 1638**   Kolonin Nya Sverige grundas vid Delawarefloden i Amerika. Den erövrades 1655 av holländarna.
- 1638   Landshövding Rosenhane tvingar staden att välja tre borgmästare: En som svarade för rättskipningen, en för ekonomin och byggnation och en för handel och hantverk. (149) Carl Jonsson, en av dem, verkade dock enbart ett år. Carl Jonsson hade suttit tidigare liksom Per Andersson, men den senare avskedades för dåliga redovisning av räkenskaperna (194)
- Vid samma besök påverkar han, troligen, så att vikarierande kyrkoherden Eskil Jonsson beslutar att kyrkvårdarna i maj månad skall redovisa kyrkans räkenskaper. (245)
- Stadens räkenskaper måste också föras betydligt bättre än tidigare (SRG 1985)
- 1638   Carl Jonsson, Jöns Fallentinsson och Arvid Larsson anges som borgmästare (Guide)
- 1638   Dråparen Per Olsson från Fristad i Tåby har avrättats där dråpet begicks dvs vid stora landsvägen mellan Söderköping och Tåby. Hans huvud har satts upp på ett stegel (en stolpe) och kroppen nedgrävts därunder (SRG 1989)
- 1638   Per Jönsson som var dräng hos borgmästare Carl Jonsson hade stulit vid en marknadsresa till Linköping. Likaså hade han stulit ur sin husbondes bod. Han hade emellertid blivit förlåten av sin husbonde. Det visades sig sedan att Per Jönsson varit sambo i tre år med en gift ryttarhustru, Kerstin Johansdotter, och med henne avlat två barn. Kerstins make var sedan 1630 i Tyskland och hade inte hörts av. Per togs in i häktet men med hjälp av två bröder grävde han sig ut. Per förklarade i rättegången att bröderna je varit med och att han dessutom var beredd att gifta sig med kvinnan. Han dömdes för tjuvanden till galgen och för hor med kvinnan till döden. Detsamma gällde Kerstin. Borgmästaren fick böter. Bröderna till Per var dock försvunna. Domen förelades Göta hovrätt i Jönköping som ålade domkapitlet att ta reda på vad som hänt kvinnans make. Domarna ändrades till böter (SRG 1985)
- 1638   Borgmästarna förmanade borgerskapet att inte lägga dynghögar på gatorna, något som dock efterlevdes dåligt (SRG 1985)
- 1638 ca   **Föds i Backa i Skärkind Brita Iffarsdotter broder Nils.** (Ola Lönnqvist)
- 1638   Måns skeppsbyggare kom ihop sig på torget med en av rådmännen På

Hansson. Båda dömdes, Måns för att ha draget Pål i håret och Pål för okvädningsord (SRG 1985)

- 1638 Handelsmannen från Hamburg Borcholt Birmann fälldes för att ha utsagt falska tillvitelser på stadens torg. Detta hade sin orsak i affärer med borgmästare Carl Jonsson. Carls son Daniel skulle gå i lära i Hamburg hos tysken i åtta år. Fadern skulle försörja sin son i två år med kläder, mat och husrum skulle mästaren stå för. Efter två år skulle Daniel försörja sig själv. Daniel blev dock tvungen att tigga sig fram för att betala föda eftersom Birmanns hustru inte visste något om överenskommelsen. Daniel anklagades dessutom för stöld. Han återvände i förtid till fadershuset. (SRG 1985)
- 1638 Henning, predikant i Drothem och Hospitalet, anklagades av klockaren Erik Mickelsson för att ha skurit sönder en mässhake och av den gjort en brudpell och muffar till sina barn. Predikanten frikändes (SRG 1985)
- 1639 Skönberga församling läggs som annex till S:t Laurentii församling. Kyrkoherde blir Petrus Jonae Bjugg, fd teologi lektor i Linköping, hovpredikant mm. 1642 blev han biskop i Viborg. (43) (Guide)
- 1639-1644 Byfogden är upptagen i lönelistan. Han hade tillsammans med kämnären ansvar för uppbörden av skatt, häktningar och utredning i brottmål. De svarade för den offentliga byggverksamheten, ex betr dagsverken. (169-170) Han skulle också försöka få till förlikningar.
- Kämnärerna, 2 st, kompletteras nu med uppbördsmän., dvs de som tog upp kommunalskatt. Men kämnärerna skulle även fortsättningsvis driva in obetald skatt, pantningar (172) och av böter.
- 1640 Anklagades, inför det lokala konsistoriet, kyrkans domstol, klockare Per Jönsson för umgänge med skogs- och sjörån. (253)
- 1640 Bonden Olof i Ryby (Östra Ryd) miste livet på stadens marknad i augusti när han skulle sälja en häst. Ett par bönder från Kuddby tycks ha oroat hästen varvid en av dem slog hästen med sin yxhammare. Olof sa då slå inte hästen slå hellre mig, vilket bonden gjorde så till den milda grad att de båda Kuddbybönderna till slut slog huvudskallen itu. (SRG 1985)
- 1641 Bertil Wewitzer dy, från Lübeck, men sedan ca 1640 bosatt i Söderköping köper tillsammans med borgaren Per Jönsson en skuta. Den gick i trafik till Lübeck och sjönk troligen 1655 utanför Mem. (227) Den såldes som vrak till rådman Lars Nilsson som han avlida innan han fick undan vraket. 1661 ålades Wewitzer och Nilssons sterbhus att få bort vraket. Wewitzer bodde kvar in på 1670-talet och ägnade sig åt vireskaffärer, bräder och tjära.
- 1641 Slagsnål utbröt mellan tyska sjömän och svenska när de senare skulle lossa salt från det tyska skeppet till handelsmannen Micke Hindriksson. Detta i höjd med Kullerstad. (SRG 1985)

- 1642 Andreas Claudi Aenarus var rektor till 1644 (Ola Lönnqvist)
- 1642 Vid ting i Söderköping tar Arvid Larsson upp frågan om olaga handel i Valdemarsvik och Börrum, platser vars handel styrdes från Söderköping. (205). Flera virkesaffärer kommer upp de närmaste åren.
- 1642 En ung dräng från Mogata som följt med ett liktåg till Skönberga förolämpade i kyrkan komminister Benedictus Andrae Fonthelius. Rapport skrevs till prostens om detta. (SRG 1996)
- 1642 Komminister Sven Eriksson i Skönberga skriver till domkapitlet om två berusade personers oljud och slagsmål i kyrkan. (SRG 1990)
- 1642/43-49/50 Samuel Enander senare Gyllenadler från Västra Eneby ny kyrkoherde. (43) 1647 kompletterar han med att vara superintendent vid Svenska Armén (biskop), detta tack vare sina kontakter med familjen på Stegeborg. Sedan i Kalmar och biskop i Linköping. Han hade varit kyrkoherde i Rystad och lektor i Linköping och studerat utomlands i Leyden. (Guide)
- 1643-1645** Krig mot Danmark. I freden i Brömsebro tar Sverige Halland under trettio år samt Jämtland, Härjedalen, Ösel och Gotland.
- 1643 Bland de ledande brännvinsbrännarna var stadens borgmästare Arvid Larsson och Jöns Fallentinsson och handelsmannen Herman Wibbling (131)
- 1643 Föreståndaren Per Persson anklagas åter för misskötsel och efter en tid tvingas han sluta (278)
- 1643 Arvid Larsson, Herman Wibbling och Jöns Fallentinsson anges som borgmästare (Guide)
- 1643 Stadens borgmästare Arvid Larsson och Jöns Fallentinsson uppvaktar landshövdingens och hans maka vid den senares nedkomst men en dotter. Troligtvis beroende på det stöd landshövdingen gett staden betr att i riksdagen få utökade stadsinkomster (193)
- 1643 Skräddaren Fallentin Höckert skänker en ljuskrona till kyrkan. (250)
- 1643 Ledningen för hospitalet författar en ny instruktion för dess förvaltning. (SRG 1996)
- 1643-1644 Per Persson anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1643 Daniel Danielis Dalinus var rektor 1643 till 1644 (Ola Lönnqvist)
- 1643 En ljuskrona i kyrkan enl uppgift given av Wallentin Höckert. (Ulander)
- 1643 Ett epitafium finns i kyrkan över Wallentin Höckert och hans hustru Elisabeth Jönsdotter. (Ulander)

- 1644 Ny kvinnostolar invid stora gången kunde sättas upp i kyrkan, några rymde två personer och andra tre personer. (SRG 1993)
- 1644 Jöns Fallentinsson anges som borgmästare (Guide)
- 1644 Fram till detta år ägde Hammarkinds häradsting rum vid Skönberga kyrka där spöpåle, galgbacke och trämärr och tjuvakista fanns. (40)
- 1644 Nämnas för första gången i källorna Borgargardet med uppgift att vakthållning vid krig, vid furstliga besök eller vid risk för spridning av smitta. (175)
- 1644 Benedictus Ingolphi Styrman var rektor till 1646 (Ola Lönnqvist)
- 1644 Regeringen frågar bl a Söderköping om man kan bistå med fartyg för eskort av handelsfartyg. (175) Sverige är i krig med Danmark.
- Borgargardet byggs upp: Hauptman blev Erik Jonsson, fänrik Jochim Bilefelt, förare Botvid Arvidsson, fältväbel Tore Ingevastson, korpral Herman Wibbling, Lasse Nilsson, Mickel Hindersson och Måns Gudmundsson, mönsterskrivare Jon Giselsson, profoss Måns Andersson och trumslagare Ambros glasmästare. (176) Man fick order att hålla vakt vid Baresund
- 1644 Tvisten mellan Västervik och Söderköping löses så att de delar handelsrättigheterna i Valdemarsvik. (108)
- 1645 På order av landshövding Jacob Skytte insattes Håkan Bengtsson Höök som borgmästare, för justieväsendet. (149) Han var lagläsare och hade varit domare i 18 härader. Detta varade dock knappt ett år.
- 1645** Sveriges första tidning, Post och inrikes tidningar, börjar utkomma.
- 1645 Staden begär att pistolsmederna i Norrköping skulle förflyttas till Söderköping eftersom de Geer tagit sin hand ifrån dem. (210)
- 1645-1646 Anders Thoresson anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1646 Valdes Petter Bennick till borgmästare, jämte Arvid Larsson , som varit kvar hela tiden. (150) Bennick dömdes tidigare i Norrköping till döden på grund av opposition mot nya bestämmelser om hembränning, han fick dock i stället dryga böter och avsattes som rådmän i staden. Drottning Kristina upphävde senare domen, och Bennick flyttade till Söderköping.
- 1646 Sven Magnusson Metzenius var rektor under året (Ola Lönnqvist)
- 1646 Prosten Samuel Enander frågar biskopen om examen skall hållas vid skolan i Söderköping. Han är tveksam eftersom han anser rektor vara sjuklig, konrektor vara en uppviglare och collegan hade rykte för lägersmål med en dansk kona. (258)

- 1646 Det äldsta dokument i vilket kyrkans sexmän namnges. Sådan hade funnits sedan 1617 enligt en stadga ett alternativ till tolvmännen. (242)
Det visar sig då att rådmännen är sexmän: Erik Jönsson, Thore Ingevastsson, Hans Larsson, Sven Bråddesson, Cort Redsack, Herman Wibbling. De fungerade som församlingens verkställande organ i allehanda Frågor speciellt kyrkans ekonomi, inventarier, egendom, jordar mm och bevaka ordningen.
- 1646 Från detta år finns Söderköpings äldsta elevmatrikel bevarad (SRG 1987: Ola Lönnqvist). Rektor var då Elias Benedicti Hwal Ostrogothus (till 1651) och lärare Collega Olaus Petri Elander Ostrogothus (sedan 1646, till 1652, död 1669) och Aritsmetic Jonas Andreas Stenius Smolandus (även benämnd apologist). (Ola Lönnqvist)
- 1646 Byfogden och kämnären ingriper mot en tysk styrman Hans Frijs som under fartygets vistelse i staden egentligt hyrt in sig hos den tyske köpmannen Cort Harder men i verkligheten vistades hos Kerstin Nilsson, en ogift kona som bedrev horhus (SRG 1993)
- 1646 Landshövding Jacob Skytte lät lantmätaren Jean de Rogier mäta upp alla jordar kring staden speciellt de som egentligen var stadens eller statens. Det hade nämligen visat sig att de som haft jord som lön glömde återlämna den när de avgick eller att deras efterlevande glömde det. (SRG 1993)
- 1646 och 1647 Staden har så svårt med att betala sin skulder och avgifter att landshövdingen Jacob Skytte hotar den med att fängsla dess borgmästare Arvid Larsson och Thore Ingevastesson. (SRG 1989)
- 1647 Avled Arvid Larsson, som varit en av borgmästarna, och stundtals ensam, under lång tid. (151) och senare samma år även Bennick.

Hans gravsten finns i kyrkan (Guide), dessutom anges på denna hustru Karin Pedersdotter död 1677 och sonen Hindrik Arvidsson, befallningsman i Finspång, död 1675. (Guide)
- 1647 Peter Bennick anges som borgmästare (Guide)
- 1647 **Den 12/9 är Brita Iffarsdotter dopvittne i Skärkind. Hon bor då i Backa.** (Ola Lönnqvist)
- 1647-1649 Oluff Ersson anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1647 Önskade staden att alla smeder i Närke med verksamhet i Östergötland skulle flyttas till Söderköping (210)
- 1647 Söderköping erhåller vid riksdagen rätt till ytterligare en marknad, den 18 maj, om den inte gör intrång på annan närbelägens stads marknad. Söderköping hade redan marknad den 8 januari, 10 augusti, 24 augusti och 29 september (229)

- 1648 År 1643 hade stadskyrkans badstugugård reparerats efter att i flera år stått öde. Rådman Lars Nilsson hade låtit reparera det. 1646 ansåg sockenstämman att kostnaden blivit för hög. Ingen ville hyra det. Det byggdes om till kaplansgård Ombyggnaden finansierades bl a genom medel inkomna för uthyrd brudkrona. (SRG 1993)
- 1648** Trettioåriga kriget avslutas med den Westfaliska freden. Sverige erhåller Vorpommern, Wismar, Bremen-Verden med mera.
- 1648 Jöns Fallentinsson och Herman Wibbling anges som borgmästare (Guide)
- 1648 Skolans andra bevarade elevmatrikel. Namn på rektor och lärare anges dock ej. Som rektor utnämndes dock under året Johannes Olai Haurelius (till 1658). (Ola Lönnqvist)
- 1648 Landshövdingen utsåg, utan borgerskapets val, som borgmästare: Jöns Fallentinsson, som varit en tid tidigare och Herman Wibbling. (152)
- 1648 Skolan hade 43 elever och fyra lärare. (259)
- 1648 Kyrkoherden Samuel Enander begav sig till Tyskland där han var själasörjare för den svenska arméns härförare arvprinsen Karl Gustaf. Detta hade han varit även tidigare. (SRG 1993) På sockenstämman bestämdes då bl a att stadsskrivaren Joen Gisleson också skulle skriva kyrkans saker, sköta dessa bokföring. (SRG 1990)
- 1648 Kämnären Samuel Jönsson vägrade trumma in Eriksmässomarknaden och vägrade låna ut trumman till borgmästare Fallentinsson. (153) Kämnärens förman byfogden Mats Andersson fick order av borgmästaren se till att kämnären lämnade ifrån sig trumman. Kämnären fick kraftiga böter.
- 1648 Om staden behövde en bödel fick den rekvireras från Johannisborg i Norrköping. Det fanns bara en i länet. (171)
- 1648 Sexmännen ersättes med ett kyrkoråd med 13 personer, varav en kyrkoherden, en skolans rektor, en komministern, en borgmästare, två rådmän och tre representanter för menigheten. De senare skulle representera var sin stadsdel. (243)
- 1648 Tillverkades av smeden Hans Larsson en oblatask till kyrkan (SRG 1940, Arthur Adell)
- 1648 Virkeshandlaren Petter Jönssons skepp klart för avgång från Valdemarsvik bordades av Bertil Wewitzer dy:s skepp och till detta lübska skepp fördes virket över. Petter Jönsson häftade dock i skuld till Wewitzer så rätten ansåg att Jönsson skulle betala eller vara nöjd med vad som hänt. (SRG 1990)
- 1649 Efter en längre stängningsperiod öppnade åter stadskällaren under Rådhuset. Där fick man arrendera tillstånd att försälja franskt och spanskt vin. (192)

- 1649 Benedictus Sundelius anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1649 Kom en ny skolordning (259). Gymnasier inrättades där så inte redan skett. Söderköpings trivialskola benämndes barnaskola och fick en så kallad halv trivialskola, delad ekonomiskt med Västervik.
- 1649 Kyrkoherde Samuel Enander leder ett förhör med vikarierande kyrkoherden i Gryt Arvid Olai Scheningensis. Kyrkoherden Clas Prytz i S:t Olai och kyrkoherde Johannes Lothigius i Kuddby deltog i förhöret. Herr Arvid var inte närvarande däremot församlingsbor från Gryt. Man ansåg herr Arvid oskicklig i dryckenskap, att han började gudstjänsten före utsatt tid, han har ej kommit till kyrkan för dop och begravning mm mm. (SRG 1998)
- 1649/50-59 Johannes Lothigius blir kyrkoherde i Söderköping. Han hade varit det i Kuddby och varit hovpredikant hos Gustaf II Adolfs änkedrottning. Han hade släktrelationer med Söderköpings borgmästare Jöns Valentinsson Höckert och genom sin hustru med avlidne Prytz. (44) (Guide)
- 1650 Jöns Fallentinsson skaffade sig på kröningsriksdagen kunglig fullmakt som borgmästare. (152) Han avled 1666.
- 1650 Marknaderna i augusti slås samman till enbart den 10 augusti. (229) Marknaderna pågick i regel i tre dagar, trummades in, inleddes med gudstjänst och hade ofta marknadsfrid, dvs straffen för en del förseelser fördubblades. I något fall tog man upp ståndpengar, i annat fall var det frimarknad.
- 1650-talet En särskild accisskrivare, som skulle kontrollera avgifterna vid slakt mm enl lagen av 1622, anställdes av magistraten (179)
- 1650 Jean de Rogier ritat kartor över bl a Söderköpingstrakten (71)
- 1650/60-talet Nämnas en bysven eller stadstjänare i lönelistan. De motsvarar vår tids poliser. (169)
- 1651 Torgerus Petri Chrangelius slutar som collega i skolan (Ola Lönnqvist)
- 1651-1654 Uppgifter om export av trävaror från Söderköpings finns bevarade. Bertil Wewitzer d y var en av de stora inom området (100). Större var Herman Wibbling och firman [Jochim Wibbling](#)/Botvid Arvidsson.
- 1652 Adolf Johan Casimir ärver Stegeborg efter sin far. Förutom flera gårdar äger man bl a vattenrätten till Tvärån (67)
- 1652 Andreas Joannis anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1652 Söderköpings skola får ta över den andra halva trivialskolan från Västervik. (260), dvs en helt förberedande skola före gymnasiet. Man protesterade från Västervik och även Norrköping och menade att biskop Anders Prytz

favoriserade sin forna hemstad.

- 1652 Vid allmän rådstuga tas upp frågan om handel via Baresund och Kettilö, vilka även de styrdes från Söderköping. (107)
- 1652 Tulluppbördsjournaler som finns bevarade visar på en kraftig nedgång av handeln jämfört med vid sekelskiftet. I Norrköping har dock handeln ökat. (220)
- 1652 Daniel Nicolai Wigius blir collega vid skolan (till 1656, född 1622, död 1690). Andreas Joannis blir collega och hospitalssysselman. (Ola Lönnqvist)
- 1653 Drothems församling får egen kyrkoherde. Han blev dessutom vanligen predikant vid hospitalet (SRG 1992)
- 1652/53-1663 Kyrkoherden i Drothem hette Arvidus Olavi Scheningensis Gothus (Guide)
- 1653 Herman Wibbling anges som borgmästare (Guide)
- 1653 Av stadens borgerliga befolkning ägnade sig 75% samtidigt åt jordbruk (132) I särklass bland boskapsägare var kyrkoherden, därefter arrendebonden i Bossgård Harald och sedan de stora handelsmännen.
- 1654 **Den 12/11 gifter sig Brita Iffarsdotter och Henrik Jacobsson i Skärkinds kyrka. Båda anges då skrivna i Backa gård nära kyrkan.** (Ola Lönnqvist)
- 1654** Kristina väljer att abdikera och övergår senare till katolicismen. Karl X Gustav blir ny kung
- 1654 En vaktmästare, Nils Knutsson, utsågs att ta ut vakter till nattpatrulleringen. (174) Det tycks röra sig om både brandbevakning och förhindrande av bråk.
- 1654 Jöns Fallentinsson anges som borgmästare (Guide)
- 1654 ca **Föds i Bergsätter i Motala Bengt, son till Jöns Håkansson och Lucia Bengtsdotter. Han tar sig efternamnet Berselius, efter hemgården.** (Ola Lönnqvist)
- 1654 Christian Greger får tillstånd att inrättat ett linneväveri med blekeri i Söderköping. Tillståndet ges av generalkommerskollegiet vid ett möte i Uppsala. (232) Mästare skulle införskaffas från Schlesien. Delägare var Jöns Fallentinsson och Herman Wibbling. Blekeriet förlades till Memsängen medan man inte vet var linneväverigårdarna låg. (235) Man hade som högst 15 anställda varav 4 med utländska namn: Mikael Fröstling, Lorentz Wolweber, Friedrich Schreiber och David Schreiber. 5 kvinnor ingick. (236) 1663 och 1664 blev ett par av dem borgare i staden. Israel Lagerfeldt tillkom som någon form av ordförande för företaget. (234)

- 1654 Rådman Thore Ingevastsson utses att representera Söderköping vid riksdagen i Uppsala, den som skulle bli komma att innehålla drottning Kristians tronavsägelse (SRG 1992)
- 1654 Vintervadet fick en ny bro. Då den flyttades något krävde det att staden löste in Olof krukmakares gård.(SRG 1990)
- 1655 Söderköping sätter upp 18 båtsmän (205)
- 1655-1660** Krig mot Polen. Karl X Gustav gör ett framgångsrikt fälttåg men kör sedan fast. Fred sluts i Olivia utan några gränsförändringar.
- 1655 ev **Föds Britas och Henriks första barn, sonen Jacobus.** (Ola Lönnqvist)
- 1655-1658 Nils Bengtsson anges som guldsmed i staden (Guide)
- 1655 En berusad man Harald Pålsson från Jönköping kom in i slutet av gudstjänsten och ville att djäknarna skulle sjunga för honom, att organisten skulle spela och så dansade han med en gammal gumma. Han hade innan varit inne i skolan och ställt till oreda. Rådhusrätten skickade ärendet vidare till kyrkan att döma i. (SRG 1985)
- 1655 Modern till en vanartig pojke ålades att själv inför vittnen bestraffa pojken med ris så att rygghuden avslets. Pojken var under 15 år och med tanke på hans ringa ålder skrevs ej namnet in i rådhusrättens protokoll. (SRG 1989)
- 1656 Som officerare för borgargardet utsågs: Kapten Jöns Larsson, Löjtnant Botvid Arvidsson, Fänrik Per Jönsson, Sergeanter Jochim Bilfält och Olof Persson, Förare Nils Nilsson, Rustmästare Carl Nilsson, Korpraler **Jochim Sachtleben**, Mikael smed, Nils Svensson och Simon Fallentinsson. Detta tillsattes med anledning av kriget mot Polen. (SRG 1985)
- 1656 Kyrkan erhåller i gåva av Johan Gyllenstierna en vinkanna (SRG 1940, Arthur Adell)
- 1656-1667 Jöns Nilsson Alcidatus anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1657 Måns Håkansson efterträder Nils Nilsson som byfogde (170)
- 1657 Herman Wibbling anges som borgmästare (Guide)
- 1657 Borgargardet får åter militär uppgifter. Man fick bygga skans och vara vakter. (176)
- 1657 Med anledning av att Danmark förklarat krig med Sverige skrevs soldater ut. I Östergötland ca 400 knektar bland dem några från Söderköping. Sonen till bonden Jacob i Berga i Drothem skulle skrivas ut men han ersattes av Lasse Jönsson som var måg till Olof Börjesson i Lund i Drothem. I slutet av november mördades Lasse Jönsson av drängen Lasse Olsson som verkade hos handelsmannen **Jochim Wubbeling**.

Orsaken var att det blivit bråk mellan Lasse Jönsson och bonden Jacob om villkoren för att ersätta Jacobs son. Lasse Olsson tycks ha gått emellan med hjälp av en korntjuga som han körde i halsen på Lasse Jönsson. Wubbelings andre dräng Per Månsson och en tredje tröskare fd båtsmanen Per Jönsson menlös och Lasse Jönssons kamrat Joen Sunesson försökte också bryta bråket. Borgaren Ingemar Jonsson fanns också med och tröskade hos Wubbeling och var vittne till det hela. Dråparen rymde och förlikning ingicks enligt rättens protokoll. (SRG 1985)

1657 Under den kraftiga kylan i slutet av november frös konterfejaren (porträttmålaren) Hans Wellamsson ihjäl i Mems lada. Frågan blev om det var en självspilling eller om det var olyckshändelse, detta med tanke på var begravningen skulle ske. Flera personer var inblandade och efter utredning kunde Hans begravas i vigd jord (SRG 1985)

1657-1658 Krig mot Danmark. Karl X Gustav genomför tåget över Bält och tvingar Danmark att sluta sin hårdaste fred någonsin i Roskilde. Sverige erövrar Skåne, Blekinge, Bornholm, Halland, Bohuslän och Trondheims län.

1658 **I bänklängden för S:t Laurentii kyrka anges Henrik tunnbindaren.** (Ola Lönnqvist)

1658 Johan Gyllenstierna till Fågelvik (1617-1690) testamenterade till minne av sin båda söner och sin svägerska en vinkanna i silver till kyrkan (Ulander)

1658 Skolans tredje bevarade elevmatrikel. Som lärare, collegor, anges: Nicolao P Clingelio (även kallad Lothigius) (sedan 1652, till 1666, född 1628, död 1691), Benedicto Phoenix (född 1631, död 1662), Elia Hemmingi Regnero (sedan 1658, till 1669, död 1673) och som apologist Salomone Andrea (nämnd 1658 och 1660). Conrector var Johanna Hemmingi Regnero (född 1624, död 1660, gravsten i kyrkan) Rektor var Petrus M Pelicanus (till 1661). (Ola Lönnqvist)

1658-1660 Ett nytt krig mot Danmark med syftet att helt och hållet erövra riket misslyckas. I freden i Köpenhamn får Danmark tillbaka Bornholm och Trondheims län.

1658-1660 Borgmästare Fallentinsson anklagades för att ha indrivit pengar till staten som var större än staten beordrat och sedan att ha lagt mellanskillnaden i egen ficka. Rättegång hölls och han avsattes (154)

1658 Smeden Carl Nilsson förhöordes inför borgmästarna om varför lärlingen Clas Månsson ej fått lära sig yrket efter drygt sex år och varför lärlingen ej fått ut avtalad lön. Carl skyllde på att han tappat bort kontraktet. Domen blev dock att han fick dagen på sig att rätta till det hela så att lärlingen fick ut sin lön. Lönen bestod av kläder och skor förutom mat och husrum. Lärlingen var dessutom systerson till smeden (SRG 1992) (SRG 1989)

1658 En inskription minnande om Måns Persson och Ingrid Martensdotter finns i dopfuntens gamla mässingsfat. (Ulander)

- 1659-1672 Laurentius Laurin blir kyrkoherde. Son till psalmdiktaren och sonson till fogden på Stegeborg. Magister i Wittenberg och hovpoet i Wien. Han fick 19 barn. (44) (Guide)
- 1659 Christina Greger startar också ett tvålmakerie i staden (238). Siggemund Smitt leder verksamheten. Tvålmakeriet fick privilegier 1661 men var inte i drift så många år.
- 1659 En rapport från en examen vid skolan finns bevarad. (265) Resultaten var goda men ett par klagomål framfördes bl a på ledningen betr de månatliga förhörens uteblivande.
- 1660 Det utsågs två st bro- och gårdsfogdar som skulle utöva tillsyn över gatorna i staden (135) och över åbankarna (172)
- Mot slutet av århundradet hade man särskilda brandskådare som skulle syna skorstenar mm. (173) Staden hade också två brandmästare.
- 1660 Jochim Bilefelt och Anna dotter till Staffan Prytz hade två bodar med gemensam vägg vid ån. Den senare var så dåligt att vem som helt, enligt rådet, skulle få köpa den. (SRG 1989)
- 1660** Karl X Gustav dör i Göteborg under pågående krig. Då sonen Karl XI bara är fem år gammal styrs Sverige av en förmyndarregering fram till 1672.
- 1660 Den stora brudkronan i kyrkan smältes ned och en ny tillverkas, blev klar 1663. Silvret räckte dessutom till två ljusstakar och till smedens lön , [Sven Nilsson](#). Pengar togs även från ett testamente efter borgmästare Jöns Fallentinsson och av enkan till pastor Ben Fontelli i S:t Anna.
- Sven var gift med Karin Svensdotter, de fick 1665 en dotter Maria och 1667 en dotter Lijsbetta. 1669 då ännu en dotter föddes avled såväl barnet som hustrun. Sven gifte om sig 1670 med Anna Andersdotter, fick sonen Andreas 1671 och dottern Anna 1672. En son, Samuel, troligen från första äktenskapet, avled 1684. 1686 avled Swen själv, född 1627.(SRG 1940, Arthur Adell) (Ulander)
- 1660 ca Herman Wibbling, Lars Nilsson och Nils Larsson äger var sin del i en skuta. Jöns Fallentinsson ägde en egen skuta, som sjönk i Stockholm 1666. (228)
- 1660-talet Redan tjugo år tidigare nämnes i staden brokikare med uppgift att se till när båtar lade till i hamnen att inga förköp eller olagligheter förekom (180) Snart gällde deras uppgift hela handelsområdet dvs Hammarkinds härad. 1642 åtalades två av dem: Tomas och Peder Jönsson för rån när de i verkligheten lagt beslag på varor med vilka olaga handel bedrivits.
- 1660 Fallentin Hemmingsson Belzmeir utses till vaktmästare (174) Denne kompletterades senare med Ambrosius Skult och Nils Jöransson som vaktstyrka vid ex marknader.

- 1660 Till minne av sin fader Gurgen Wibbling skänker borgmästare Herman Wibbling en ljuslampett till kyrkan och samtidigt kommer en till till kyrkan till minne av [Joachim Sachtleben](#) och hans hustru (Ulander)
- 1660 [Erasmus Mansson Rizander](#) ersätter Fallentinsson som borgmästare enligt beslut av landshövding Kurck. (154)
- 1660 Skolans fjärde elevmatrikel. Lärarnas namn anges ej. Som rektor vikarierade en del av året Petrus S Drysenius och även Esbernus Bothvidi Gothovius (Ola Lönnqvist)
- 1660 I S:t Laurentii kyrka finns än i dag en kista märkt S:t Lars Kyrko Kista (Guide)
- 1660 Inköptes till kyrkan det timglas som fortfarande finns på predikstolen (Ulander)
- 1660-1672 **Någon gång mellan denna tid torde Britas och Henriks dotter Gertrud vara född. Hon gifter sig 1689 och bör vara minst 17 år gammal, dvs född 1672, men knappast äldre än 29 år, dvs född 1660.** (Ola Lönnqvist)
- 1661 Beslutades införa böter för den som vägrade bli kyrkvärd. Normalt tjänstgjorde en kyrkvärd i två-tre år. På grund av den betungande sysslan att sköta kyrkans förvaltning och underhåll så skulle man bytas om. (SRG 1993) (SRG 1989)
- 1661 [Erasmus Rizander](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1661 Skolans femte bevarade elevmatrikel. Lärare var Nicloas Petri Kling, Bened Magni Phoenix, Elia Hemingi Regnero och conrector och tillika apologist Petro Samuelis Drysenius (från 1660, till 1666, född 16436, död 1693). Rektor var Canutus LaurBeckius till 1665. (Ola Lönnqvist)
- 1661 Drängen Erik Larsson, 30 år, slog ihjäl sin far rådmannen Erik Nilsson med en yxa. Fadern avled efter åtta dagar. (Här måste det vara ett namnfejl – sonen borde heta Lars Eriksson i stället, eller fadern Lars Nilsson). Sonen var berusad men enligt hans mor så far det inte första gång han slog sin far. Fadern hade alltid hoppats på att allt skulle bli bra och en tid sände han honom till Göteborg för att lära sig. Han fick dock tas hem därifrån och fadern hade byggt ett eget rum för sonen, med kedjor och järn, där han tänkt fängsla sonen. Sonen torde varit sinnessjuk. Rätten, och även hovrätten, beslutade att sonen skulle halshuggas, parteras och steglas vilket också skedde på Ramshäll, dvs bödeln styckade Erik Larsson och spikade upp delarna på hjul vilande överst på pålar. (SRG 1985)
- 1662 En del av tullräkenskaperna finns bevarade. Enl denna exporterades virke av Arvid Larsson och Herman Wibbling. (101) Stor exportör var även Mårten Lütckens och Petter Noot av bl a tjära och ved.

- 1662 Handelsmannen [Jochim Wubbeling](#), bror till borgmästaren Herman, hade hyrt skepparen Måns Olsson krok för att skeppa bräder till Riga och där försälja dem. Då han inte fick allt sålt där gick skepparen också till Danzig, helt enligt kontraktet med Wubbeling. Wubbeling fick faktura på en hel del tillkommande kostnader såsom avgift vid Stegeborg, till slottsfogden i Riga, hamnen i Riga, proviant i Riga mm. Allt enl Wubbeling sådant som skepparen skulle stå för. Wubbeling vann i rätten. (SRG 1985)
- 1662 Beslutades, men tycks ej ha efterlevts, en regel som sa att man inte fick köpa slut på inkommen strömming förrän två timmar gått efter det att lasten inkommit, detta för att även de fattiga skulle hinna och kunna köpa sin mat. (SRG 1985)
- 1662 **Bland förteckningen över församlingsmedlemmar för S:t Laurentii anges Henrik tunnbindaren.** (Ola Lönnqvist)
- 1662 Två tjuvpojkar dömdes till att straffa varandra med ris vid rådstugudörren. (SRG 1985)
- 1662 Vid rätten behandlades ett ärende där några försäljare på markanden använt sig av okrönta mått vid fiskförsäljningen och dessutom sålt otjänlig fisk. Sex skärkarlar fick böta för de okrönta måtten och två för den dåliga fisken. (SRG 1985)
- 1662 Tulluppbördsjournaler som finns bevarade visar på en kraftig nedgång av handeln jämfört med 1652. (220)
- 1662 Söderköping söker åter att få ensam rätt på Valdemarsvik mm (110)
- 1662 Nils Svensson och Nils Jönsson fick böta för slagsmål i samband med att båda ville köpa samma veteparti av en av bönderna på marknaden. (SRG 1985)
- 1662-1684/86 Verkade guldsmeden [Sven Nilsson](#), född 1627, i Söderköping. Hans första hustru Anna avled 1669. Hans andra hustru Anna avled 1723. Sven blev tillförordnad borgmästare, rådman, kapten för borgargardet. (SRG 1995) Under 1600-talet namnges 11 guldsmeder. (Guide)
- 1663 Hade kaplansgården efter 17 år tjänat, den förra badstugugården till kyrkan. Gården överläts nu till Håkan mjölnare vid Bykvarn som i stället överlät en gård vid Linköpingsgatan. (SRG 1989)
- 1663 **Under året anges att Henrik tunnbindaren betalat stolspenningar till mansstolen i kyrkan. Han anges även i en förteckning över församlingsmedlemmar samma år.** (Ola Lönnqvist)
- 1663 [Erasmus Rizander](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1663 Offentliggjordes vid allmän rådstuga de val som rådets medlemmar gjort till sina efterträdare, (166) vilket tycks ha varit praxis.

- 1663 Tillverkade guldsmeden [Sven Nilsson](#) en brudkrona till S:t Laurentii kyrka. Kronan finns ännu kvar. Mellan 1674-1687 tillverkade han Skönbergas brudkrona. (SRG 1995)
- 1663 Måns Gunmundsson säger att Jesus var en horunge mm. Efter konsistoriet kom domen i Göta hovrätt blev domen halshuggning och därefter bränning på bål (254) (SRG 1992) (SRG 1987)
- 1663 Prosten Laurin skriver till domkapitlet för att få stöd för högre lön för skolans lärare. (263) Det handlade om sockengången och rätten till densamma.
- 1664 [Nicolaus Ivari Palin skrivs in vid Uppsala universitet, Östgöta nation. Han har troligtvis studerat i Linköping dessförinnan, men detta har ej kontrollerats, och vilken skola före gymnasiet bör man också kunna ta reda på](#) (Ola Lönnqvist)
- 1664 Vid ett sammanträde i staden diskuterades att Botvid klockare tog på sig privatelever varvid skolans miste sina elever. Han förmanades att inte göra det, dvs flickor fick han gärna undervisa (264)
- 1664 [Den 22/10 föds Britas och Henriks son Iffar. Då anges det att man bor i Hagakvarteret i Söderköping](#) (Ola Lönnqvist)
- 1664-1672 Olavus Klase kyrkoherde i Drothem (Guide) (född 1610, död 1672) (Ulander)
- 1664 Ålades borgaren Håkan Jonsson att riva kvarn och damm, som han uppfört utan tillstånd och vilka orsakade att hospitalets kvar och andra kvarnar liksom hamnen fick problem med vattendjupet (SRG 1985)
- 1664 Vid en blåst i maj månad blåste galgen på Ramshäll ned. Det blev diskussion om vem och hur det skulle åtgärdas eftersom varje beröring med föremål som hade med straffet av en brottsling att göra ansågs vanärande. Speciellt gällde detta kroken som man hängde brottslingar i. Byfogden Anders Svensson fick efter händelsen höra glåpord och ingen ville drick Med honom på krogarna, trots att han ej berört kroken. Det gick så långt att landshövdingen skrev ett brev om friade Anders och hans familj från alla beskyllningar. (SRG 1985)
- 1664 och 1666 Staden hade stora utgifter för att bygga upp ett bål på vilket Måns Gundmundsson skulle brännas för att han hade hädat Gud. Det användes dock inte efter Gudmundsson rymde. (202)
- 1665 Borgmästare [Erasmus Rizander](#) bannade borgaren Carl Nilsson för att denne och Arvid Larsson försummat att ta ut pant från alla dem som skulle betala bakugnspengar. Carl hade emellertid varit sjuk och Arvid var den försumlige (SRG 1990)

- 1665 **Detta år prästvigs Nicoalus Ivari Palin. Han blir genast komminister i Rystad.** (Ola Lönnqvist)
- 1665 **Den 18/4 avlider Britas och Henriks son Iffar, ca ett halvt år gammal. Under året anges även att Henrik tunnbindaren betalat ringpengar för ett barn.** (Ola Lönnqvist)
- 1665 **I förteckningen över boende i Söderköping anges Henrik tunnbindaren och hans hustru Brita Iffarsdotter** (Ola Lönnqvist)
- 1665 **Erasmus Rizander** anges som borgmästare (Guide)
- 1666 Stadens organiserade på grund av ökad tjuvnad nattvakhållning, detta helt enligt Sveriges lag, vilken man ej följt tidigare (SRG 1992) (SRG 1987) (SRG 1985)
- 1666 **Den 17/3 föds Britas och Henriks son Jöns. Man är även då bosatt i Hagakvarteret i Söderköping.** (Ola Lönnqvist)
- 1666 **Den 25/3 anges i kyrkoboken under rubriken ”visitate” att Henri tunnbindarens svärmoder från Skärkind besökts av prästen. Detta bör innebära ett hembesök hos Henrik där den antagligen sjuka kvinnan bodde eller vistades.** (Ola Lönnqvist)
- 1666 En dräng från S:t Johannis slagit bonden Olof från Fristad i Tåby och stuckit honom med en kniv. Detta skedde vid marknaden i Söderköping. Drängen hamnade i stadens gömma på fyra dagar. (SRG 1992) (SRG 1987) (SRG 1985)
- 1666 18 försäljare betalade för att få ha sina stånd under Eriksmässomarknaden. Valdemarsviksmarknaden den 21 juni innebar 47 försäljare och Bertilmässomarknaden i Söderköping 46 försäljare. Olika hantverksyrken representerades och avgifterna var lägre för inhemska försäljare. (SRG 1990)
- 1666 Utsågs Olavus Joannis Wong till conrector, men tillträdde han aldrig tjänsten (Ola Lönnqvist)
- 1666 Fördelades ansvaret för att se till att broarna var hela till brorotar. (SRG 1985)
- 1666 Herman Wibbling anges som borgmästare (Guide)
- 1666 Jon Dunders hustru Brita hade stulit ett par baggar och några lamm för Herman Wubbeling och Hans Klase. Hon och familjen dömdes till att lämna staden. (SRG 1985)
- 1667 Magnus Haquini anges som hospitalsföreståndare (Guide)
- 1667 Från detta år får staden inkomster från vägningen av koppar och mässing till

och från Gusums bruk via Valdemarsvik (203)

- 1667 [Erasmus Rizander](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1667 Byfogden Ambros Skult och norrköpingsbon Hans Berg råkar i slagsmål på stadens torg. Byfogden hade tänkt gripa den berusade berg som störde sabbaten. (SRG 1993). Båda fick böta, byfogden för att skälen inte var tillräckliga. (SRG 1989)
- 1667 Byfogden Ambros Skult fick anledning att ingripa mot borgarna Nils Svensson och Herman Skirbomb då de slagit sig druckna under högmässopredikan. (SRG 1985)
- 1667 Den nedblåsta galgen uppbyggdes av alla tillsammans, detta för att ingen skulle anses mer besmittad än den andre. Deltog man inte fick man böta. (SRG 1985)
- 1667 Fälldes dejan, ladugårdsföreståndarinnan, Kerstin Didriksdotter hos rådmannen Nils Larsson för stöld. Domen blev att återbetala vad hon stulit, böta det tredubbla värdet. Men då hon inte kunde klara detta så blev hon hudstruken framför rådhusdörren och förvisad. (SRG 1985)
- Nils Larsson, rådman, avled 1672. Hans gravsten finns i kyrkan (Guide)
- 1667 Bestämmelsen om redovisning av kyrkans räkenskaper tas upp flera gånger, troligen beroende på att de ej redovisats sedan 1664. (245)
- 1667 Varje borgerligt hushåll skulle bidra med två stockar var till reparation av broarna. Byfogden Ambros Skult skulle förteckna inkomna leveranser. En resandes häst hade trampat igenom den ruttna bror och brutit benet och avlivats. Skult och kämnärerna Håkan fiskare och Clas Haraldsson åthutades för dåliga broar. (SRG 1987) (SRG 1985)
- 1667 Handelsmannen Bertil Wewitzer dy från Lübeck, och bosatt i Söderköping, har en midsommarstång på sin gård. (SRG 1987)
- 1667 Jonas Bärling nämnes som apologist i skolan till 1668 (född 1647, död 1696) (Ola Lönnqvist)
- 1668** Sveriges riksbank grundas. Beroende på vilken definition man använder är den världens äldsta centralbank. Samma år börjar Lunds universitet med sin verksamhet.
- 1668 Nicolaus Magni Egbyensis verkar som collega till 1669 (död 1712) (Ola Lönnqvist)
- 1668 Borgmästare Hans Wibbling avled. Han efterträddes av [Jochim Wibbling](#), sin yngre bror. (158) Detta efter landshövdingens val mot borgerskapets vilja.

- 1668 Smedskräet i Norrköping krävde att smederna skulle bo eller verka inom en mil från staden. Söderköpings smeder tillhörde detta skrå och funderade därför på att bilda eget, vilket dock ej skedde detta år. (SRG 1987)
- 1668 Under året och nästa år förbättras den stor kalken i kyrkan av [Sven Nilsson](#). Samma år stals från kyrkan en lite kalk. (SRG 1940, Arthur Adell)
- 1668 Yrkesfiskarna Johan Månsson och Erik Persson från Tryserum får intyg om sitt liv och leverne av prästen vilket leder till att de kan antas som borgare i Söderköping med sin verksamhet förlagd till Björkskär i Gryt. (SRG 1992)
- 1668 Striderna om trivialskolan fortsätter. Norrköping förlorar nu sin halva till Eksjö, trots att man trott sig blivit lovade Söderköpings ena halva till Norrköping. Biskop Enander förre prosten i Söderköping låg bakom beslutet. (260)
- 1669 John Andersson och hans söner Nils och Christiern togs och fälldes för stöld i staden och dess omgivningar. Stöldsumman var totalt 1.481 ½ daler, vilket med stor råge överskred värdet för dödsstraff. Frågan gick efter rådhusrätten vidare till Göta hovrätt där sönernas straff mildrades till gatlopp till 9 resp 6 gatlopp, med högst 3 per dag. Fadern hängdes. (SRG 1993) (SRG 1985)
- 1669 [Jochim Wibbling](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1669 Borgargardet mönstras igen. Kapten [Sven Nilsson](#), löjtnant Olof Jonsson, fänrik [Måns Enerot](#). (176) Man skulle vara vakter när den 14-årige kung Karl XI skulle passera staden, vilket han senare inte gjorde. (SRG 1985)
- 1669 Komministern besvärade sig vid biskop Enanders besök för den besvärliga sockengången i pastoratet. (249)
- 1669 Biskop Samuel Enander beslutade under sitt besök att köpmannen Bertil Wewitzer, född i Lübeck, men borgare i staden skulle besöka kyrka eller åtminstone vapenhuset för att höra Guds ord. Förutom att han inte var kyrksam så var han "sambo" med piga Sara Botvidsdotter (SRG 1993)
- 1669 Kyrkoherde Laurin höll förhör med krögaren Anders Persson på Gustaf Posses krog vid S:t Anna kyrka. Krögaren hade skrikit på kyrkogården kastat smådesord och hotat klyva huvudet på kyrkoherde Daniel Gruf i Skällvik. (SRG 1999)
- 1669 Kyrkoherde Laurin förordar sina barns informator Olaus Wång till rektorstjänsten trots att han saknade några egentliga meriter. Tf rektor Johannes Palm erhöll ej tjänsten och ej heller sökande och meriterade Petrus Simonius. (SRG 1997)
- 1669 Johan Larsson bildhuggares predikstol i S:t Laurentii kyrka är färdig (Guide) Austronii uppgift att den blev färdig 1616 anses numera felaktig Den predikstol som fanns dessförinnan såldes till Styrstads kyrka. (Ulander)

- 1670 Det fanns i staden 4 pråmdragare, vilket var en minskning mot tidigare (134)
- 1670-1674 Under dessa år finns inskriven vid Söderköpings skola en elev kallad **Jacobus Hindrici**. På goda grunder kan man anta att det är Britas och Henriks son. Han går då i rectors klass, dvs skolans högsta och sista klass. Normalt gick man minst två år i varje klass och skolan hade i regel tre klasser. Det kan innebära att Jacobus började skolan kanske ca 1666 till 1668. (Ola Lönnqvist)
- 1670 **Jochim Wibbling** och **Erasmus Rizander** anges som borgmästare (Guide)
- 1670 Skolans sjätte bevarade elevmatrikel. Lärare var **Magnus Belnerus** (sedan 1666/1667, född 1634, död 1700) och **Sven Elia Montelius** (sedan 1670, till 1673/1676, född 1639, död 1697) och conrector och apologist Johannes Palm (sedan 1667, till 1674) Olavus Wång var rektor 1670 till 1674 (Ola Lönnqvist)
- 1670 Vid allmän rådstuga förmanades de som hade gäss att se till att de ej tog sig ut i sädesåkrarna (SRG 1985)
- 1670 Vid val av rådmän detta år tycks det som om allmänheten fått vara med och rösta (166)
- 1670 Fyra skutor ägdes av söderköpingsbor: En av **Måns Enerot**, Per Mattsson och Olof Eriksson. En av Lars Laurin. En av Per Persson. Den fjärde av Lars Jönsson och Lars Nilsson. De gick i trafik till Stockholm. (228)
- 1670 eller 1671 Karl XI i staden, med borgargardet som vakter. (177)
- 1670 Conrector Johannes Palm klagar för domkapitlet på sin dåliga lön vid skolan. Domkapitlet menad dock att även om rektor Olaus Wång inte delade med sig så borde Palm vara nöjd för om han själv bleve rektor en dag så skulle han nog inte vilja dela med sig. (SRG 1997)
- 1670 Efter ett dygns arrest tycks det som om borgaren Per Jonsson tog sitt förnuft till fånga och betalade sina avgifter till staden (SRG 1985)
- 1670-talets Mot slutet engagerades en strandridare som skulle bevaka handeln vid Stegeborg, Kåreholm, Husby m fl säterier, (180) vilken handel var strikt reglerad.
- 1671 Avtal träffas med Johan bildhuggare om en ny predikstol. Den gamla såldes till Styrstads kyrka. (251) Avtalet detta pr var uppgörelsen efter att predikstolen var färdig, den blev dyrare än man tänkt sig (Ulander)
- 1671 **Nils Ivarsson Palin** anklagas av löjtnant **Johan Metzenius** för att ej ha återlämnat en bibel som Palins hustru lånat. Ärendet behandlas av **domkapitlet** (Ola Lönnqvist)

- 1671 Rådman [Måns Enerot](#) vill inte vara kyrkvård, vilket man kunde åläggas. För att slippa böter för sin vägran erbjöd han sig att i stället bekosta tjärning av kyrktaket. (246)
- 1671 Skolans lärare [Sven Eliasson Montelius](#) har dåliga relationer med eleverna och prostens hemställer hos domkapitlet om annan tjänst åt honom. Det går dock inte utan Montelius är kvar till 1676. (263)
- 1671 Så kraftig vårflod att alla broar förstörs och några hus spolades bort. Minst en bro måste skyndsamt återställas. Det blev Torgbron, året efter blev det Munkbron. Vintervadsbron togs om hand 1673. (SRG 1985)
- 1671-1674 Petter Jonsson var byfogde (170)
- 1672 Kyrkoherden Laurin avled under riskdagen i Stockholm. Intresset för att efterträda honom var stort. Borgarna önskade som efterträdare den avlidnes måg Olaus Wång, som dessutom vikarierat för sin svärfader. Detta skulle inneburi att Laurins änka fått försörjning av sin svärson. (SRG 1993) (SRG 1989)
- 1672 Ett epitafium i kyrkan finns över Adolf Axel Wellink, född i Riga 1625 ca och död på Breviksnäs 1672 (Ulander)
- 1672 [Jochim Wibbling](#) och [Erasmus Rizander](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1672 **I den så kallade bänklängden för S:t Laurentii kyrka anges att Henrik tunnbindarens hustru sitter i den andra raden vid norra väggen plats IX.** (Ola Lönnqvist)
- 1672 Grevinnan Anna Maria Crus klagade hos landshövdingen på att staden satt upp en tullstuga på hennes mark, Bossgård. Enligt tullförvaltaren Arvid Larsson hade han köpt virke av Bossgård och kommit överens med arrendatorn Håkan Jonsson att sätta stugan på Bossgårds mark om arrendatorn fick den gamla stugan som bostad för sina anställda. Håkan Jonsson nekade dock till detta. (SRG 1985)
- 1672 Tullförvaltaren Arvid Larsson hade beslagttaget mässingstråd som av Nils Pålsson förts från Gusum till Söderköping. Egentligen skulle mässingen till Norrköping men på grund av dåligt åkføre, regn, blev man stannande i Söderköping. Mässingen hamnade i staden i åtta dagar i väntan på rätt före. Rättaren trodde Nils Pålsson och hans chef brukspatron Henrik de Trij varför det inte blev någon tull. (SRG 1985)
- 1672-1682 Lodwik Seiroidt verkade som guldsmed i staden (Guide)
- 1672-1701 Christiern Christophori blir kyrkoherde i Söderköping. Hade också varit kyrkoherde i Kuddby och lektor i Linköping. Hans gravsten finns i kyrkan (Guide) (Guide)
- 1673 [Erasmus Rizander](#), justieborgmästare i Söderköping, blev nu även lagläsare i

Skönberga. (41)

- 1673 Karin Jonsdotter och hennes anhang dömes till att lämna staden där de haft "elakt hus" (SRG 1989) (SRG 1985)
- 1673 **Den 25/3 avled Nils Ivari Palins första hustru. Hennes namn är ännu inte känt De hade barnen Anna, Botilla, Maria och Magnus.** (Ola Lönnqvist)
- 1673-1690 Daniel Wigius kyrkoherde i Drothem (Guide)
- 1673 Var det förhör på rådhuset av smeden Clas Stellansson på grund av att hans lärling Clas Hansson efter tre år i tjänst hastigt avlidit. Clas Stellansson misstänktes för vanskötsel och kroppslig skada. Vittnen betygande dock att det inte var så varför lärlingens far Hans Nilsson från Askeby och smeden förlikades. (SRG 1992) (SRG 1989)
- 1673 Stadens smeder Clas Stellansson, Petter Johansson och Mårten Stellansson förlikar sig med smeden Jochim Johansson. Den senare hade utövat verksamhet utan att vilja vara med i smedämbetsgruppen. Året efter hade Jochim klarat sitt mästerstycke och blivit borgare. (SRG 1985)
- 1673 Tulluppbördsjournaler som finns bevarade visar på en kraftig nedgång av handeln jämfört med 1662. (220)
- 1674** Sverige dras in i Ludvig XIV:s krig och anfaller Brandenburg.
- 1674 Kyrkoherde Christophori överenskom med sockenmännen om en ny gudstjänstordning. Ottensång ringdes det till kl 5, sammanringningar kl 6 och kl 7. Vid sista tillfället borde alla vara samlade i kyrkan. Högmässa ringde man till under sommaren kl 8 och predikan borde vara slut kl 10. Till aftonsång ringdes först kl 12 med sammanringning kl 1. (SRG 1993)
- 1674 **Den 31/1 gifter Nils Ivari Palin sig med sin andra hustru Margareta Jonsdotter. Samma dag installerades han som kyrkoherde i Rystad. De fick barnen Kerstin, Johannes, Birgitta, Georgius, Johannes och Ivar.** (Ola Lönnqvist)
- 1674 **I Söderköpings skolans matrikel anges att Jacobus Hinrici detta år avgått till gymnasiet i Linköping** (Ola Lönnqvist)
- 1674 **Nicolaus Ivari Palin blir kyrkoherde i Rystad. Man kan ju utgå från att han starkt bidraget till att Britas och Henriks som Jacob studerat.** (Ola Lönnqvist)
- 1674 Vid en besiktning av kyrka och prästgård noteras att prästgården var i dåligt skick. (251) Detsamma gällde skolhuset.
- 1674 Skolan sjunde bevarade elevmatrikel. Lärare var **Magnus Belnerus** och Haraldus Bück (Haraldus Johannes Dyk), (ev från 1673, till 1678, död

1711). Conrector och apologist var Johannes Beronius (sedan 1674, till 1681, död 1681). Johannes Johannis Palm var rektor från 1674. (Ola Lönnqvist)

- 1675 Söderköping får nu en halv trivialskola (261)
- 1675-1679** Motgångar i kriget i Tyskland leder till att Sverige angrips av Danmark. Kriget är inte särskilt framgångsrikt men tack vare alliansen med Frankrike kommer Sverige undan med några mindre landförluster i de följande frederna.
- 1675 Lars Mogateus anges som borgmästare (Guide)
- 1675 Fångvaktaren Olof straffades med böter, omgjort till gatlopp, för att han inte tillräckligt väl vaktat på ryttaren Lars i Brännestad. Denne rymde ur fängelset där han satt i väntan på dom för lägersmål med sin styvdotter. (SRG 1985)
- 1675-1687 [Erasmus Rizander](#), den förste postmästaren, (död 1687, son till lagmannen Hans Thorsson och hans hustru Margareta Jonsdotter. Dottern Elisabet gift först med postmästare H Distman och sedan med kyrkoherden i Tåby Nikolaus Södersten, dottern Elsa gift med borgaren i Söderköping Magnus Claesson, Fyra ytterligare barn) (SRG 1924, K W Strömberg)
- 1675 Valdes ny borgmästare efter [Jochim Wibbling](#). Det blev Lars Mogateus. (160)
- 1675 På riksdagen i Uppsala klagar Söderköpings borgare på att stockholmare upphandlar fisk i Stegeborgs skärgård, något som endast varit för Söderköpings handel. Riksdagen beviljar dock detta. (116)
- Man begärde också att få inrätta ett glasbruk i staden, vilket inte beviljades. (210)
- 1675 På hammarkindstinget behandlades dråpet av fiskaren Anders Svensson på Björkskär (SRG 1994)
- 1675 ”[Tunnbindare Henrik Jacobsson var en av bisittarna i Söderköpings tunnbindareämbete. Han klagade den 11 oktober 1675 på rådhuset över att hans ämbetsbröder Bengt Bertilsson och Pål varken ville erkänna honom såsom bisittare eller dricka ”ur kannan” med honom. Vid ämbetets sammankomster gick kannan, också kallad välkommen, runt i laget. Sin inställning förklarade de båda med att mästare Henriks hustru dagligen behandlade ”fransoser” \(= veneriska sjukdomar\) hos därav drabbade. Också han kunde då lätteligen smittas, eftersom han ligger i säng med sin hustru och därmed lätt kan besmitta också ämbetsbröder. Dessa krävde nu, att han antingen skulle bruka någon lämplig kur eller att upphöra med sitt ämbete. Rådhusrätten ville dock ej gå med på dessa krav. Dels hade hustrun veterligen icke smittat någon enda person, dels utövade hon sin verksamhet helt lovligt.](#)” (SRG 1992)

- 1675 Utfärdades intyg på att riksskattemästaren Sten Bielkes hustru grevinnan Märta Posse ägde två bebyggda tomter i staden (SRG 1992)
- 1676 Fisk konfiskerades från Lars Persson från Lofta eftersom han saluförde tunnor som angavs vara väl fyllda och packade men som i själva verket inte var det. Ungefär detsamma gällde Johan Månsson från Häradshammar. (SRG 1993) (SRG 1989)
- 1676-1679 Lars Mogateus anges som borgmästare (Guide)
- 1676-1679 Borgargardet mönstras med anledning av kriget med Brandenburg, Danmark och Holland. Troligtvis var de bara vakter av staden (177) Vapen hämtades ut från Johannisborg av borgmästare [Rizander](#). Rättegångar för förräderi hålls därefter i bl a Söderköping dock utan söderköpingsbor inblandade.
- 1676 sept-
1677 feb-
1677 okt Staden skall bidra, med 200 daler silvermynt, till inkvarteringskostnad i Skänninge för 260 yrkessoldater som övergått i svensk tjänst. (30) Tullnären Arvid Larsson, tillika stadskapten, och Ambros Skult sänds till landshövdingen för att försöka befria staden från avgiften. En dragonpatrull från Skänninge under ledning av löjtnant Drangel kommer för att hämta pengarna. (31). Då indrivningen även nästa månad gick trögt i hela länet delades truppstyrkan upp och 45 man placerades i Söderköping. De skulle enligt order förses med kvarter och stallrum, husmanskost och furage. De första anlände i november, med hästar. Borgerskapet erbjöd sig att betala Inackorderingarna för hästarna medan dragonerna själva fick skaffa furage (foder). Rådsmannen [Måns Enerot](#) sändes till Skänninge, till vilken stad Söderköpings skuld ökat, och fick veta att inkvarteringen skulle vara mer än bara ett par veckor, utan i månader. Inkvarteringsbördan fördelades enligt öretalslängden och dessutom skulle dragonerna, knappt 40 st, tas om hand i hushållen. En av värdarna Lasse Håkansson vägrade ha kvar dragonen Mattis Haas utöver den avtalade tiden. (32). Vissa dragoner klagade på maten, borgerskapet över att de åt för mycket mat, maten räckte inte till barnen.
- Handelsborgmästare Lars Olofsson Mogateus, ledare för inkvarteringskommissionen, utfärdade en inkvarteringsssedel för en nyanländ dragon avseende enbart kvarter, icke stallrum, då dragonen ännu ej hade häst. Major Claes Prytz ändrade detta och dragonen Clas von Ahn inkvarterade hos Mogateus. I värsta fall skulle våld tillgripas. Dragonen Ahn och hans kumpaner, nu med hästar, och beskänkta med öl, tågade in i gården, och störde Mogateus hustru, med relativt nyfött barn. Borgargardet trummades samman (33) och slutligen utfärdades en inkvarteringsssedel och dragonerna lämnade borgmästargården. De ropade glåpord till invånarna. Kungen blev informerad och Arvid Larsson och Lars Mogateus avstängdes och förhördes och anklagades för landsföräderi. Landhövding Rosenhane skaffade sig dock en tydligare bild av vad som hänt (34) och avstängningarna upphävdes. Mogatues belånade sitt hemman Broby i

- Drothem och fick stora skulder. Målet avslutades efter 2 år, 1679. (SRG 1992) (SRG 1989)
- 1676 Till kyrkan skänker Jon Bosson och hans hustru en ljuskrona (Ulander)
- 1676 Ordningen bland ungdomen i kyrkan diskuteras. Skolans elever får inte sitta på samma plats som övriga ungdomar eftersom bråk då uppstår (165)
- 1676 Hölls rättegång med anledning av olaga handeln i samband med marknad vid S:t Anna kapell (SRG 1985)
- 1677 juli Rättegång förlagd till Söderköping betr uppror bland bönder vid Lönö på Vikbolandet. Kustförsvaret befälhavare Gustaf Kurck var i staden och skulle förhandla om krigsavgifterna. (35). De åt middag hos prosten Christophori med kronofogden Joel Palumbus i Hammarkind, borgmästare [Ersamus Rizander](#) och häradets länsmän. Menigheten trängde in då de var rädda för att man skulle tvinga fram ett erkännande om upproret och branden vid Lönö. Man blev lovad viss lindring av krigsavgifterna. (SRG 1978)
- 1677 Den 24 kjuli höll kyrkoherden Christiern Christophori gästbud i prästgården. Följande gäster är kända som deltagare: Riks- och krigsrådet Gustaf Kurck herre till Ållonö på Vikbolandet, (med uppgift att organisera lokalförsvaret), vice presidenten i kommerskollegiet Israel Lagerfelt (chefssekreterare vid fredsförhandlingarna i Brömsebro), herre till Lagerlunda utanför Linköping, borgmästaren i Söderköping [Ersamus Rizander](#), kronofogden i Stegeborgs län Joel Palumbus (anställd av kungens farbror på Stegeborgs slott), landsekreteraren Olaus Lyhnman, assessorn vid kommerskolegium Israel Enefelt (vars bror var ståthållare på Stegeborg), kapten Gustaf Kugelhielm m fl. (SRG 1978)
- 1677 Jochim Bilfält klagade på att svin tagit sig in på hans tomt och ätit upp hans kål. Han ansåg att grannarna Håkan Persson och Nils försummat hägnadsskyldigheten. Det visade sig dock att det var Jochims staket som var dåligt. (SRG 1985)
- 1677 [Ersamus Rizander](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1678 Vid Uppsala universitet, Östgöta nation, skrevs detta år in Jacob Hinrici, son till tunnbindaren i Söderköping. Ytterligare upplysningar finns ej om honom, vilket kan betyda att han inte kommit vidare till prästtjänst, kanske att han avlidit under studierna eller fortsatt dessa utomlands. (Ola Lönnqvist)
- 1678 Det fanns detta år 6 st trähantverkare i staden, dvs snickare, svarvare, sågare, skeppsbyggare och tunnbindare tillsammans. (129)
- 1678 Siggemund Smitt avgår som kyrkvård efter sin tre år. (246)
- 1678 Detta år avled Christian Greger, linneväveriets ägare. Hans änka Kristina Young ansökte nu om att få driva verksamheten. (237) Det fick hon inte

och väveriet upphörde.

- 1678 Olaga handel förekom vid Stegeborg och i Valdemarsvik, det senare med tanke på uppväxten av bruket i Gusum (SRG 1989) (SRG 1985)
- 1678 Då mäster Jonas Olofsson vill säga upp sitt burskap anser man att han i stället skulle skrivas ut som båtsman. Då blev han kvar trots de stora pålagorna med avgifter mm på grund av kriget. (SRG 1985)
- 1679 Uppges att det fanns 8 broar och spångar över åarna i staden. Dessa skulle skötas av särskilt grupper med personer, brorote. (204) Broarna var: Stora torgbron, Bron hos Nils Andersson, Rådman Knut Larssons bro, Nya bron, Ragnillekällebron, Färgarespången, Munkbron och Vintervadsbron. (SRG 1989) (SRG 1985)
- 1679 Det anges att Erland Persson varit borgare sedan 1646, troligen hela tiden bosatt som fiskare på Väderskär, en av de två öarna Söderköping arrenderade av familjen Gyllenstierna. (116)
- Erlands son Per hade tagit emot värningspengar av kapten Carl Gustaf Horn för att bli soldat, men egentligen tänkt rymma med pengarna. Erland togs då som gisslan för att sonen skulle komma åter. Erland som var 69 år såg detta som ett övergrepp på honom. Ärendet kom upp i rådhusrätten. Erland behövde borgensmän för att bli fri. Sonen inställde sig så småningom och blev sålunda värvad men tack vara fred med Frankrike behövde han ej gå ut i kriget. (SRG 1992) (SRG 1989)
- 1679 Begärde man hos landshövdingen att få bli befriade från skulden för inkvartering av diverse officerare. Landshövdingen lovade försöka ordna så att man slapp ifrån med hälften. (211)
- 1679 Rensades ån efter en ekonomisk överenskommelse (SRG 1985)
- 1680 Jonas Persson, senare Austronius, höll föredrag om stadens historia. Han var son till tunnbindaren Per i staden. (SRG 1992) Föredraget hölls i skolan i Söderköping den 11/6 (SRG 1925 Sigurd Erixon)
- 1680** Riksdagen inför kungligt envælde. Dessutom beslutas att en reduktion av de gods som adeln har erhållit ska genomföras. Detta innebär en kraftig stärkning av statens finanser. Med hjälp av detta byggs indelningsverket upp som ger Sverige en stor stående armé.
- 1680 Stocken utanför kyrkan ersättes med en ny tillverkad av spånskräddaren Lars Hess och Jochim smed. (250)
- 1680 Knut Larsson anges som organist i kyrkan (Guide)
- 1680 Förändrade statliga skatteregler så att Söderköping förlorar inkomster från handeln (111). Ca en tredjedel av stadens inkomster förloras. Strax dras en borgmästartjänst in, en egen handelsväg byggs i Valdemarsvik och när

tinget (se nedan) flyttat till rådhuset hoppas man på nya inkomster därifrån.

- 1680 Såväl [Rizander](#) som Mogateus omväljes till borgmästare, men den senare avled inom ett år därefter. (161)
- 1680 Hospitalet drev en hammarsmedja i Storån nedströms Nybble. Namnet Hammarspången påminner om detta. (102)
- 1680 Återigen klagar Söderköping på stockholmarnas fiskehandel i skärgården, dock återigen utan effekt (117)
- 1680 Söderköpings skola förlorar ytterligare spannmålsbidrag den 9/12 men får tillbaka dem den 10/12. Det första beslutet står dock fast och rektor måste omplaceras. (261)
- 1680 Landshövding Axel Stålbom inspekterar stadens ekonomi och begär förtydliganden i flera avseenden bl a kring löner och skatter (SRG 1993)
- 1680 Ingrid Pedersdotter och snapphanen Johans Haraldsson ställes inför rätta. Den förra för stöld i stor omfattning att hon dömdes till döden. Hovrätten mildrade domen till risslitning. (SRG 1989)
- 1681 Lagläsarefunktionen i Hammarkind (Skönberga) upphör och tinget flyttar in i Söderköpings rådhus. Häradshövdingar blev Gustaf Kurck 1680-1681 och Knut Kurck 1681-1684. Samuel Regnér 1684-1692. (42)
- 1681 Sämiskmakardrängen Johan Wellamsson Döhr hade avlat tvillingar med Karin Trulsdotter. Då båda var ogift skulle Johan tvingas till äktenskap vilket han accepterade först efter två nätter i stadens häkte. (SRG 1993)
- 1682 Kyrkorådets organisation förändrades och består nu av kyrkoherden, en borgmästare, rektor, tullnären, komministern, de tre rotemästarna (stadsdelsansvariga) och två meniga. (243)
- 1682 Skolans åttonde bevarade elevmatrikel. Lärare var [Magnus Belnerus](#) och Andreas Andreae Palmerus (sedan 1679/1680, till 1693/1695, född 1656/1658, död 1699). Christophorus Laurentii Laurinus blev rektor 1682 (Ola Lönnqvist)
- 1682 Strandridaren Valentin Hemmingsson rapporterade att Bengt Sylvertsson sålt brännvin i skärgården emot Söderköpings privilegier. Rättegång hölls på tinget i Gryt. (SRG 1989)
- 1682 Nils Andersson avgår som kyrkvård efter sina tre år Han åtog sig inte ett fjärde år, vilket skulle varit utanför principen om maximal tjänstgöring. (246)
- 1683 Fr o m nu skulle Söderköping i fredstid hålla 8 båtsmän. 1661 hade man haft 18, 1664 hade man 12 och 1673 var det 16 – alla i krigstid. (206) Flera av dem insjuknade, rymde, drunknade eller omkom på annat sätt.

- 1683 Utskrivning av båtsmän för Vikbolandet, däribland Östra Stenby, skedde vid rådstugan i Söderköping. Bonden Johan Bertilsson protesterade mot fördelningen och fängslades. (SRG 1985)
- 1683 Diskuterades på en sockenstämma om skolan skulle vara kvar eller ej. Beslutet blev dock att man behöll skolan. (262) Samma år kom beslut från staten på spannmålsbidrag igen och skolan kunde drivas vidare om än mindre än i början av århundradet.
- 1683 Samuel Botvidsson både anställes och avskedas som collega i skolan, alternativt avsåde sig tjänsten 1686 (född 1651/1657, död 1695/1697) (Ola Lönnqvist)
- 1683 Vid tinget klagar landshövding Stålarms på de dåliga vägarna runt staden, underhållet av seglingsrännan, om den förfallna skolan, den trånga marknadsplatsen mm (212)
- 1683 Hammarkinds ting får fortsätta vara kvar i stadens rådhus. Detta slutar dock år 1700 då man flyttar till sitt eget nya tingshus i Mogata (SRG 1994)
- 1684 Översvämning, vattennivån markeras i S:t Laurentii kyrka. Steg en aln över kyrkobänkarna i kyrkan (SRG 2002)
- 1684 Handelsmannen Johan Botvidsson stämdes till Hammarkinds häradsrätt för att ha huggit ned två ekar i Ellersta äng. Det visade sig dock att han fått dem av Jacob De Maré vid Grimsta säteri. (SRG 1990)
- 1684 Några båtsmän som skrivits ut förvarades i fängelset, för att de inte skulle rymma. Rymde gjorde dock Jon Månsson eftersom han hört att man skaffat spön till gatlopp. Ett gatlopp bestod av 150 man i två led och med ett spö i varje hand, dvs totalt 300 spön. Fångvaktarens hustru Britta ansågs försumlig men friades, medan båtsmannen var färsvunnen. (SRG 1985)
- 1684 Fiskarna Per i Bondekrok och Anders Kallsö stod inför rätten för att farit förbi tullen. Enligt fiskarna så hade de lovats fri lejd av två tullbetjänter från Norrköping mot ”kokefiskar”. Dessa nekade varför fiskarna dömdes att böta fyra tunnor strömming. (SRG 1985)
- 1685 Värdet av exporten via Söderköping eller från Söderköping är nu ca 1/3 av den från Norrköping. (221)
- 1685 Stadens alla präster, inkl skolans lärare, hade överläggningar om gränsen mellan Drothems och S:t Laurentii församlingar. Principen blev att stadens tullstaket blev gräns och boendet var avgörande, ej var man utövade sin yrkesfunktion. Nils klostermjölare vid hospitalskvarnen bodde innanför staketet men arbetade utanför och han kom sålunda att föras till S:t Laurentii. (SRG 1992)
- 1685 Landshövding Axel Stålarms ombesörjde att den sjuke och blinde drängen

- Nils Erlandsson från Östra Stenby intogs på hospitalet. Efter ett par år sändes han till sin fattiga mor Kerstin Håkansdotter och i några år fick hon spannmålsunderstöd av hospitalet. 1695 klagade hon dock hos den nye landshövdingen att detta upphört och hon fick åter underhåll (SRG 1990)
- 1685 Landshövding Axel Stålarms inspekterar staden. Denne påverkar staden så att två nya rådmän, Siggemund Smitt och Olof Persson ersätter avlidna rådmän. (166)
- 1685 Kyrkan hade olika inkomster. En var ringpengar, dvs avgift för klockringning vid jordfästningar. Avgiften tog hänsyn till antalet ringningar, antalet klockor och vilka klockor som användes. (247) Andra inkomster var uthyrd brudkrona, uthyrning av bårtäcken, avgift för brudringning, kyrkans tredjedel av tionde avrad (arrende) av kyrkans jordar, tomtören för kyrkans gårdar. Utgifterna var i regel lägre än inkomsterna (248)
- 1685 I Drothems kyrka finns ett epitafium över Gustaf Lantz (född 1634, död 1685) (Ulander)
- 1686 Landshövdingen gav order om att Henrik Distam skulle bli rådmän,. (166) efter avlidne [Sven Nilsson](#). Landshövdingen hade 1685 lovat att det skulle bli Nils Andersson, som då avsåg sig. Borgerskapet vågade först inte protestera mot landshövdingen i frågan. Sedan ha påmint utsåg han även Nils Andersson till rådmän. (167) De fick först dela lönen men när [Måns Enerot](#) avled fick de var sin lön.
- 1686 Kyrkogårdsmuren mot ån reparerades under ansvar av kyrkvärden Lorentz Berg. Sakristans golv med dörr skulle höjas och skoltaket delvis lagas då det läckte. Den senare åtgärden skulle betalas med pengar som eleverna sjungit in vid likprocessioner. (SRG 1993) Murens reparation krävde påkar som skänktes av stadsborna och av överstelöjtnant Gustaf Adolf von Osten genant Sacken på Tomtaholm. Prosten och tullnären Erik Hansson Brunnsvik m fl lovade bidra med transporter. Arbetet kom igång våren 1687.
- 1686 Söderköpings borgerskap hade en besvärlista till riksdagen, men såväl magistraten som landshövdingen tog bort en del av ärendena innan den kom fram. (SRG 1985)
- 1686 **Direkt efter gymnasiestudierna i Linköping blir Bengt Berselius adjunkt den 29/3 i Rystad. Där är ju Nils Ivari Palin kyrkoherde och torde då och då gästas av sin syster Brita med familj, bland dem dottern Gertrud. (Ola Lönnqvist)**
- 1686 Samuel Wibblings och Johan Botvidssons farkost gick på grund vid Lansdort och endast en del av lasten kunder räddas. (SRG 1985)
- 1687 [Rizander](#) dör. Han var till sin död från ca 1681 ensam borgmästare (161). Efter honom blev det åter två borgmästare: [Måns Enerot](#) och Jöns Cedermark. (162). Cedermark gjorde vad ingen gjort tidigare: Han

förtecknade stadens alla inventarier inkl egendomar och jordar och skrev en historia över staden, dessutom samlade han ihop en del papper av vikt. (163)

Enl Rizanders testamente skänktes till kyrkan två ljusstakar (SRG 1995)

En ljusplåt tillskriven Rizander finns i kyrkan (SRG 1940, Arthur Adell) (Ulander)

Ett epitafium över Erasmus Rizander finns i kyrkan men förvaras eventuellt fortfarande på vinden. (Ulander)

- 1687 Olof Mårtensson verkade som guldsmed i staden (Guide)
- 1687 Jöns Cedermarck och [Måns Enerot](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1687-1691 Söderköpings andre postmästare: Elsa Rizander, änka efter förre postmästaren. (Död 1693) (SRG 1924, K W Strömberg)
- 1687 Magistraten intygade att handelsmannen Johan Botvidsson på senare tid drabbats av olyckor som gjorde att kunde få svårt att betala skatten. 1676, under kriget, förlorade han sin andel i en skut som sålts utan redarnas order, fartyget St Lars som han därefter köpte sprack vid Englands kust, en skuta som han hade del i 1686 förliste på Mysingen och slutligen 1687 brann hela hans gård och dess inventarier. (SRG 1985)
- 1687 Mönstrades borggardet med Johan Botvidsson som kapten. Man uppmanades att inte skjuta förrän man kom till övningsplatsen. (SRG 1985)
- 1687 En fåne sattes i stocken efter det att han hotat sätt eld på staden (SRG 1985)
- 1687 Beslutades att man ej fick öppna gatubodarna vid torget förrän kyrkfolket kommit från högmässan om söndagarna och andra sabbatsdagar. (SRG 1985)
- 1688 Under hela århundradet och i slutet av 1500-talet fanns jämte rådmän och borgmästare en stadsskrivare, ibland kallad stadsnotarie och senare stadssekreterare. Denne hade lön närmast efter borgmästarna. (168)
- 1688 **Den 2/5 blir Bengt Berselius komminister i Rystad, fortfarande med Nils Ivari Palin som kyrkoherde.** (Ola Lönnqvist)
- 1688 Eleven Ambrosius Ambrosi dömdes för störande av kyrkfrid till att sitta i skolans stock och till spöstraff (266) (SRG 1990)
- 1688 Prästerna klagade på att det var svårt att få in offergåvor (SRG 1993) (SRG 1990)
- 1688 Peter Petersson anges som organist i kyrkan (Guide)
- 1688 Söderköping hade på order av landshövdingen skaffat sig en egen korrekt

- måttsats. Märkjärnet hade en krona, årtal och signaturen SK. (SRG 1987)
- 1688 På sockenstämma beslutades efter förslag av prosten att se över vigsellängderna och jämföra dem med doplängderna för att se vilka par som avlat barn före eller efter äktenskapets ingående. (SRG 1990)
- 1688 Prosten opponerade sig mot att rådman Henrik Distman hade tagit en liksten från kyrkogården utan att betala för den och i densamma inhuggit sitt märke. En gammal regel fans enligt kyrkvärden Lars Jönsson att man kunde få köpa en gammal ovårdad gravsten och återanvända den men att man inte fick ta bort de gamla huggen. Distman betalade för stenen och lovade att ej ta bort de gamla huggen. Han önskade dock även använda samma grav. Två andra stenar såldes vid samma tillfälle. (SRG 1990)
- 1688 Rådhuskällaren reparerades och Nicolas Barthels fortsätter att hyra den. (SRG 1987)
- 1688 Zackris Adam förbjödes att verka som nålmakare i Söderköping eftersom han inte var utlärd och för att nålmakarna i Stockholm och Norrköping protesterat (SRG 1987)
- 1689 Kaptten Nils Geete från Sörby i Mogata red en söndag förbi Mogata kyrka, Skönberga kyrka och in till den stängda krogen i Söderköping. Där letade han fram dryck själv. Detta var under gudstjänsttid. Han stämdes till tinget för sabbatsbrått. Han infann sig inte till någon av de fyra tingen han kallats till. Han dömdes till böter. (SRG 1993)
- 1689 **Den 19/11 gifter sig i Rystads kyrka Gertrud Wigert från Söderköping med komminister Bengt Berselius i Rystad. Detta kan tyda på att Gertruds föräldrar fortfarande bor i Söderköping detta år. Kan det varit så att kyrkoherden i Rystad svarat för vigseln, dvs Gertruds morbror? (Ola Lönnqvist)**
- 1689-1703 Hindrik verkade som guldsmed i staden (Guide)
- 1690 Rådhuset repareras
- 1690 Landshövdingen förordnar nu två nya rådmän: Sven Swan och Jöran Wibbling. Swan blev samtidigt stadskassör och stadsskrivare. (167)
- 1690 **Den 27/5 avlider kyrkoherden i Rystad Nils Ivarsson Palin. (Ola Lönnqvist)**
- 1690 **Den 30/9 föds Gertruds och Bengts första barn, sonen Nils. Dopvittnen anges i födelseboken men är mycket svårtydda. Nils blir som vuxen hospitalssyssloman. (Ola Lönnqvist)**
- 1690 Jonas Startling, som var svensk, anmälde till landshövdingen att hans tyskfödda hustru förföljdes för att vara en främling. (SRG 1993)
- 1691 Uppges att omlastning måste ske vid Bagge skallen, Mem, för att

varor på mindre fartyg skall kunna nå Söderköpings hamn. Platsen iordningställdes och en kran uppsattes och en bro byggdes med pengar från Erik Bagge på Mem. (SRG 1990)

- 1691 Jöns Cedermarck och [Måns Enerot](#) anges som borgmästare (Guide)
- 1691-1694 Söderköpings tredje postmästare Hindrich Distman, gift först med Kersti Svensdotter sedan med Elisabeth Rizander, dotter till förste och andre postmästaren. (Död 1709) (SRG 1924, K W Strömberg)
- 1691 Skolans nionde bevarade elevmatrikel. Lärare var Andreas Palmerus och Benedictus Dahlbäck (sedan 1684,till 1693, född 1657, död 1693). Andree L Ankarbom blev rektor 1691. Under år 1691 tjänstgjorde Nicolaus Christiernsson som rektor. (Ola Lönnqvist)
- 1691 Borgmästare Johannes Nicolai Cedermarck lät trycks en beskrivning över staden och dess historia (SRG 2002)
- 1691 Beslutades att återuppföra den under 1690 störtade skolmästargården. Ännu 1699 var den dock ej uppförd. (SRG 1990)
- 1691 Tjuvkonan Helen Hansdotter blev risad av bödeln. (SRG 1989)
- 1692 Herman Olofsson var skyldig till att under gudstjänsten från läktaren ha kastat sten som tog i huvudet på Nils Grubbe. Han fick välja på tre straff: Böter, skänka nattvardsvin till kyrkan eller sitta i stocken. (SRG 1990)
- 1692 **Den 15/12 föds Gertruds och Bengts andra barn, dottern Brita. Man bor även nu i Komministergården i Rystad. Några dopvittnen anges bl a en överstinna på Sund** (Ola Lönnqvist)
- 1692-1693 Magnus Haquini kyrkoherde i Drothem (Guide)
- 1692 Komminister Olaus Printz skrev till magistraten om den dåliga bostad han hade. Han fick som andra komministrar i staden enbart hyresbidrag och det var ganska ringa. (SRG 1990)
- 1692 Frågan om skolmästargårdens förfall var åter upp på allmän rådstuga. Rektor Andreas Ankarbom klagade. Några ansåg att de förutvarande rektorerna Laurin och Olaus Wonsch ej skött den. Man hade ordnat virke men detta hade försvunnit. Tegel hade dessutom ordnas fram och likpengar skulle användas. Man skulle till en början försöka få Laurin att redovisa likpengarnas användning (SRG 1985)
- 1692-1693 Cedermark avlider. (163) Nu hade man för all framtid bara en borgmästare.
- 1692-1711 Uddo Nordstrand anges som hospitalsföreståndare (Guide) Hans gravsten finns i Drothems kyrka (född 1663, död 1734) (Ulander)
- 1693 David Svenonis Cnattingius (ev sedan 1686, till 1693, född 1666, död 1733)

- blir collega (Ola Lönnqvist)
- 1693 **Den 14/6 avlider Nils Ivarsson Palins andra hustru Margareta Jonsdotter** (Ola Lönnqvist)
- 1693 I Drothems kyrka finns ett epitafium över kyrkoherden Magnus Haquini (född 1625, död 1693) och hans hustru Brita Duraea (född 1646, död 1711) (Ulander)
- 1693-1695 Hospitalet drev dessa år och flera andra bankverksamhet och lånade ut pengar till 6%:s ränta bl a till rådmän Arvid Larsson, borgmästare **Eneroth**, landshövding Lars Eldstierna, handelsman Nicola Barthels. (SRG 2000)
- 1694 Att sjunga ut liken ur gårdarna, vilket skolans djäknar gjorts, förbjöds av konsistoriet i Linköping. Likaså förbjöds att kombinera jordfästning med aftonsång. (SRG 1990)
- 1694 **Den 17/12 föds Gertruds och Bengts tredje barn, dotter Gertrud. Man bor då i Landeryds prästgård, komministergård** (Ola Lönnqvist)
- 1694-1711 Söderköpings fjärde postmästare Anders Arvidsson Brunsvik, tullnär. Först gift med Anna dotter till kyrkoherden Christiern Christophori, sedan med Elisabeth Drysenia. (SRG 1924, K W Strömberg)
- En gravsten i kyrkan finns för Elisabeth Drysenia död 1694, men tolkad som maka till Christiern Christophori (Guide)
- 1694 Skolans tionde bevarade elevmatrikel. Lärare var Andreas Palmerus, senare ersatt av Benedictus Sandelius (åren 1695-1696, död 1701) och i sin tur av Matthias Hemmingi Schorelius (sedan 1697, till 1704, född 1668, död 1746). Lärare var även Nicolaus Magni Södersten (ordinare 1704, född 1672, död 1740), vicarie för Bendicti Dahlbäck (sedan 1684, född 1657, död 1693), och under 1695 ersatt av Petrus Kihlman (ev sedan 1694, till 1702, född 1666, död 1728). Johannes H Wallman blev rektor 1694 (Ola Lönnqvist)
- 1695-1697** En svår missväxt drabbar det svenska riket. En fjärdedel av Finlands befolkning svälter ihjäl.
- 1695 Nicolaus Nicolai Duvaerus anges som collega 1695 – 1696 (död 1716) (Ola Lönnqvist)
- 1695 **Detta år blir Bengt Berselius komminister i Landeryd och lämnar således med sin familj Rystad.** (Ola Lönnqvist)
- 1695-1699 Andreas Palmaerus kyrkoherde i Drothem (Guide)
- 1695 Till kyrkan skänks en stor ljuskrona (Guide) Den har givarnas namn inskrivet: Nicolaes Bartels och Maria Svensdotter resp Johan Botwidsson och Segrid Jakobsdotter (Ulander)

- 1696 Kyrkan försågs med ny kopparfana genom att tre ynglingar klättrade upp och satte dit den. Den gamla hade skjutits bort. Tullförvaltare Göran Brunnsvik hade bekostat den nya fanan. (SRG 1990)
- 1696 **Kyrkoherden i Rystad Nils Ivarsson Palin avlider** (Ola Lönnqvist)
- 1696 Inventerade kyrkoherde Harald Askebohm i Östra Husby Söderköpings hospital som visades av föreståndaren Uddo Nordstrand. (SRG 2000)
- 1697** Karl XI dör av magcancer. Efter en kort period av förmyndarregering förklaras Karl XII myndig endast femton år gammal. Samma år brinner Stockholms slott ner.
- 1697-1698 Henrik Liwist verkade som guldsmed i staden (Guide)
- 1697-1703 Swen Swan anges som borgmästare (Guide)
- 1697 Till kyrkan testamenteras ett antependium efter borgmästaren Måns Eneroth och hans hustru. (Ulander)
- 1698 Kyrkvärden Magnus Classon ondgjorde sig över att svin, får och andra kreatur tar sig in på kyrkogården och böka i marken och stör de döda. Man beslutade sätta upp grindar till kyrkogården (SRG 1993)
- 1698 **Den 31/3 föds Gertruds och Bengts fjärde barn, sonen Johannes. Då bor man i prästgården i Landeryd. Han blir farfar till den kände kemisten Jöns Jacob Berzelius.** (Ola Lönnqvist)
- 1698 Förteckningen över fattiga i staden omfattade 20 personer. Regler för hjälp åt dem upprättades. (SRG 1990)